

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ES FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1914. év, június 1.

XI. FÜZET.

LIII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat bektüldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évi díj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek téra stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utcza 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelékben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi (16. old.) eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel, 48—64 K, ha az átdolgozást igényel avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 32—48 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 24—32 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség évnegyedenként küldi meg.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félívekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint amilyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

- ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.
- AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altisztek részére. Szerkeszti *Balogh Ernő* m. kir. erdőtanácsos. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.
- AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1914. ÉVI (33.) ÉVFOLYAMA. Ára tagoknak 2 K, másoknak 3 K. Legzélszerűbb 2 K 45 f, illetőleg 3 K 45 f előzetes beküldésével rendelni, mely esetben bérmentve szállítatik.
- AZ ERDŐŐR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEK ÉS FELELETEKBEK. Irta: *Bedő Albert*. IX. kiadás, 1912. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.
- AZ ERDŐRENDÉZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: *bölcsészai Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.
- ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos* és *Mágocsi-Dietz Sándor*. I. kötet. Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

1914. JUNIUS 1.

ERDÉSZETI LAPOK

LIII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

11. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

* A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék. *

(Telefon: 37—22.)

Néhány szó a tőár helyes kiszámításáról.

Irta: *Bartha Sándor* m. kir. erdőmérnök.

A tőár kiszámításánál — mint huszonhárom évi gyakorlatom alatt tapasztaltam — szaktársaim különböző számítási módok szerint járnak el. A szaktársak egy része ugyanis a befektetett tőke kamatait és a vállalkozói nyereséget mindjárt az eladási árnak a megfelelő % - kal való megszorzásával számítja ki, s az így nyert eredményt a költségek összegével együtt levonja az eladási, vagyis piaci árból; a másik része pedig a befektetett tőkét és a vállalkozói nyereséget csak a tényleg felmerült költségek után veszi számításba. Ezen számítási módok egyike sem helyes, mert — mint azt később be is fogom bizonyítani — az első számítási mód szerint a helyesen kiszámított tőárnál kisebb, a második számítási mód szerint pedig nagyobb eredményt nyerünk. Már pedig az eladás alá kerülő faanyagok értékesítésénél nagyon fontos a tőárnak helyes alapon történő kiszámítása.

Mi is tehát a tőár? A tőár, mint tudjuk az az ár, melyet az értékesíteni szándékolt fakészletért eladónak az erdőn, tővön meg

kell kapnia anélkül, hogy a fa piaczi árával szemben károsodást szenvedjen.

A tőár kiszámításánál a piaczi árból, mint pontosan megállapítható ismert tényezőtől kell kiindulnunk. Az eladási, vagyis piaczi ár pedig köztudomásúlag nem egyéb, mint az az ár, melyet a félgyártmánynyá feldolgozott fáért a közforgalomban (piacon) az eladó a vásárlótól kap. Azt is tudjuk, hogy míg a fa piacra kerül, annak félgyártmánynyá való feldolgozása és piacra szállítása a körülmények szerint több-kevesebb költséggel jár. Ezek szerint a tőár értékét az eladási vagy piaczi árnak és a piaczi áru előállítására, piacra hozatalára fordított költségeknek, valamint a befektetett tőke kamatainak és a vállalkozói nyereségnek egymáshoz való viszonya határozzák meg. Ehhez képest a tőár mennyiségtanilag, ha azt T -vel, az eladási árat E -vel, a költségek összegét K -val, a befektetett tőke utáni kamat és a vállalkozói nyereség százalékát p -vel jelöljük, a következőképpen fejezhető ki:

$$\text{I.} \quad \dots \quad T = E - [(T + K)0.0p + K]$$

ezen egyenletben a $T + K$ kifejezés nem egyéb, mint a befektetett tőke, mit röviden nevezünk B -vel, így az I. alatti egyenlet most már így írható:

$$\text{II.} \quad \dots \quad T = E - (B0.0p + K)$$

Hogy fejezhetnők ki a B -t az ismeretes E -vel? Tudvalevő, hogy az eladási ár magában foglalja a befektetett tőkét ($T + K = B$), a vállalkozói nyereséget, mely a befektetett tőkének bizonyos százaléka és a befektetett tőke után számításba veendő kamatot; ehhez képest lesz:

$$E = B + B \times 0.0p = B(1 + 0.0p) = B \times 1.0p,$$

ebből

$$B = E \frac{1}{1.0p}$$

a B -nek így nyert értékét helyettesítve a II. számú egyenletben, lesz:

$$\text{III.} \quad \dots \quad T = E - E \frac{0.0p}{1.0p} - K,$$

de miután

$$E - E \frac{0.0p}{1.0p} = \frac{E(1.0p - 0.0p)}{1.0p} = \frac{E}{1.0p}$$

ezen értéket most helyettesítve a III. számú egyenletbe lesz a tőár

$$\text{IV.} \quad \dots \quad T = \frac{E}{1.0p} - K.$$

Azon esetben, ha a vételár nem előre egy összegben, hanem bizonyos n egyenlő időközi részletekben volna fizetendő, akkor a IV. alatti egyenlet így módosul:

$$T = \frac{E}{n} \left(\frac{1}{1.0p_1} + \frac{1}{1.0p_2} + \dots + \frac{1}{1.0p_n} \right) - K,$$

hol p_1, p_2, p_n a befektetett tőke utáni vállalkozói nyereség és befektetett tőkerészlet utáni időszaki kamat %-át jelentik.¹⁾

A tőárnak ezen egyenlet szerinti számítása csak akkor következhet be, ha a vételár részletekben fizettetik ugyan, de az eladott egész fakészlet egyszerre adatik át vevőnek kihasználásra, feltételezve azt, hogy a vásárugyelet lebonyolítása az átadástól a szerződés lejártáig terjedő időköz alatt történik. Általában azonban ilyen számításra szükségünk nincs, mert rendszeren a vételárnak részletekben történő fizetése esetén az eladott fakészlet is csak a vételárfizetésnek megfelelő részletekben adatik át vevőnek, s így a kihasználásra fordítandó kerükltségek és befektetések is csak ilyen részletekben válnak esedékessé.

Ezen előbb ismertetett képletek szerint most már a tőár könnyen kiszámítható, mert abban az E , p és K mennyiségek ismereteseek, mivel az eladási vagy piaci ár a fennálló időleges piaci faárakból, p a pénzpiac kamatlábjából és a K vagyis a költségek a helyi viszonyoknak megfelelő munkabérekéből, rakodóbérekéből, fuvarkölségekből stb. pontosan megállapíthatók.

Most mielőtt egy adott esetben a tőár gyakorlati kiszámítására térnék át, megjegyzem, hogy a tőár kiszámításánál mindig figyelemmel kell lennünk arra, hogy a tőarat az eladó vagy pedig a vevő szempontjából kell-e kiszámítanunk, mivel az eladó szempontjából mindig a tőár minimumát, a vevő szempontjából pedig annak a maximumát kell kiszámítanunk.

A tőár minimuma az az ár, melyen alól eladó az adott körül-

¹⁾ Ez a képlet nem tévesztendő össze azzal az annuitással, amely a vételár megfizetésének több évre való kiterjesztésekor merül fel és természetesen egészen más alapon számítandó ki.

mények közt fáját veszteség nélkül el nem adhatja, a tőár maximuma pedig azon ár, melynél többet vevő a fáért az erdőn nem adhat anélkül, hogy a vásárból kára ne származzék.

A tőár minimuma és maximuma szempontjából a IV. alatti képletnek melyik tényezője lehet változó? Ez a tényező a vállalkozói nyereséget is tartalmazó $E \cdot \frac{1}{1+0p}$ kifejezés. Ugyanis a vállalkozói nyereség százalékát az előadó szempontjából (tőár minimum) a lehető legmagasabbra azaz akkorára kell emelnünk, melynél magasabbat vásárló az üzletbe fektetett szellemi és anyagi tőkéinek kamatai fejében az adott körülmények között nem követelhet; illetve a vásárló szempontjából (tőár maximum) azon legkisebb mértékre szállítjuk le, melyen alól már a vásárlónak a faüzletbe fektetett szellemi és fizikai tőkéje megfelelően nincs kamatoztatva.

Áttérek most a tőárnak egy gyakorlati, adott esetben való kiszámítására. Ezen példánál ki fogom számítani a tőár minimumát és maximumát, valamint befogom bizonyítani cikkem bevezető részében foglalt azon állításomat, hogy szaktársaimnak nagy része a tőár kiszámításánál tévesen jár el.

Példa: Eladás tárgyát képezi 10.000 m^3 átlag 30 cm mellmagassági átmérőjű luczfenyőfa készlet, melynek a helyi körülmények szerint döntése, legallyazása, lekérgezése és felrönkölése m^3 -enként 0.85 koronába kerül. A fakészlet a főközlekedési úttól, melyhez a fát közelíteni kell, átlag 2 kilométerre van, a közelítés 1 koronába kerül m^3 -enként. A leközeltett fakészlet a 10 kilométer távolságban fekvő és a fát feldolgozó gőzfűrésztelepre az előbb említett főközlekedési útvonalon szállítható, a fuvarozás m^3 -kilométerenként 0.25 koronába kerül. A felfűrészelés, a fűrészáru osztályozása, rakodó bérlet és kezelési költség 4.0 korona. A fűrészárunak a gőzfűrészről 5 kilométer távol fekvő vasuti állomásra való szállítása m^3 -kilométerenként 0.25 korona. Raktárbérlet és kezelés a vasutnál m^3 -enként 0.40 korona. A vasuti kocsiba rakás m^3 -enként 0.20 korona.

A vasuti állomáson a fűrészáruért átlag, vasuti kocsiba rakva fizetnek m^3 -enként átlag 40 koronát. Mekkora lesz ebben az esetben a tőár minimuma és mennyi lesz a maximuma?

A tőár minimuma:

Egy m^3 rönk anyagból, 50% fűrészelési apadékot véve számításba, kikerül $0.5 m^3$ fűrészáru, melynek eladási ára az illető vasuti állomáson kocsiba rakva $(40 \times 0.5) = 20$ korona. A IV. alatti képlet szerint a befektetett tőkének 15% -át vállalkozói nyereségre számítva és a befektetett tőke után egy évi 6% -os kamatozást véve (feltételezzük, hogy vevő ezen üzletet egy év alatt teljesen lebonyolítja és a vételárat előre fizeti) $\frac{E}{1.0p}$ jelen esetben $\frac{20}{1.21} = 16.53$ K.

Ebből most levonva a költségeket:

a) Döntés, legallyázás, lekérgezés, rönkölés	0.85 K
b) Közéltés	1.00 K
c) Szállítás a fűrészig (10×0.25)	2.50 K
d) Felfűrészelés, osztályozás, kezelés, rakódóber	4.00 K
(Az a—d alatti költségek a nyersanyag egész m^3 -ére vonatkoznak)	
e) Szállítás a vasúthoz m^3 -kilométerenként 0.25, $0.5 m^3$ után tehát $5 \times 0.25 \times 0.5$)	0.63 K
f) Vasuti kocsibarakás m^3 -enként 0.20, $0.5 m^3$ után tehát 0.2×0.5	0.10 K
g) Raktárberlet, kezelés a vasutnál $1 m^3$ után 0.40, $0.5 m^3$ után tehát	0.20 K
Összesen	9.28 K.

(Az e—g alatti költségek — tekintettel az 50% -os kihozártalra — csak a nyersanyag felére voltak számítandók.)

Marad minimális tőár m^3 -enként 7.25 K, azaz hét korona 25 fillér. Ezen áron alól eladó fáját károsodás nélkül el nem adhatja.

B) Tőár maximum.

Ezen esetben a vállalkozói nyereségre a befektetett tőke 10% -át véve számításba, lesz a már ismert képlet szerint a tőár:

$$T = \frac{E}{1.0p} - K = 20 : 1.16 = 17.24 - 9.28 = 7.96 \text{ korona, azaz}$$

ezen m^3 -enkénti árnál többet a fáért a vevő veszteség nélkül nem adhat.

Most számítsuk ki a tőárat cikkem bevezető részében említett módozatok szerint.

C) Lássuk milyen tőárat nyerünk, ha a befektetett tőke utáni egy évi kamatot, a vállalkozói nyereséget és a kerüklőségeket az eladási árból a következőképen vonjuk le:

$$T = 20 - (20 \times 0.21 + 9.28) = 6.52 \text{ K.}$$

ez a minimális tőár, mely az *A.* alatt helyesen kiszámított tőárnál ($7.25 - 6.52$), 0.73 koronával kisebb.

D) Azon esetben, ha a vállalkozói nyereséget és a befektetett tőke kamatját csak a tényleg felmerült költségek után vesszük számításba, lesz a tőár:

$$T = 20 - (9.28 \times 0.21 + 9.28) = 8.77 \text{ K,}$$

ez a minimális tőár, mely az *A)* alatti helyes eredménynél ($8.77 - 7.25$) 1.52 koronával magasabb.

A *C)* és *D)* alatt nyert eredmények helyesek nem lehetnek azért, mert első esetben a befektetett tőke kamatját és a vállalkozói nyereség százalékát az egész eladási árból számítottuk ki, miben már bennfoglaltatik egyszer a vállalkozói nyereség és így a vállalkozói nyereséget is kamatoztattuk, mi által a tőár hátrányára a vállalkozói nyereséget fokozott mértékben vettük számításba; a második esetben pedig a tőár után nem számítottunk kamatot és vállalkozói nyereséget, már pedig a befektetett tőkének az is jelentékeny részét képezi, melyet figyelmen kívül hagynunk számításainknál nem lehet. Így ezen utóbbi számítás sem lehet helyes.

Befejezésül még csak annyit kívánok megjegyezni, hogyha a tőár kiszámításánál fontos szerepet játszó tényezőket: így az eladási árat a fennálló piaci árakból, a kamatozási %-ot a pénzpiaci idej kamatlábjá szerint, továbbá a kerüklőségeket pedig a helyi viszonyoknak megfelelő napszámbérek szerint lelkiismeretesen puhatoljuk ki és vesszük számításba, akkor a IV. alatti egyenletből teljesen helyes eredményt fogunk a tőárra vonatkozólag elérni.¹⁾

1) Szerző helyesen levezetett képletének alkalmazása mégis a szövegben említettekén kívül még egyes feltételekhez van kötve és pedig:

1. hogy a nyersáru és készáru ára ugyanarra a mértékegységre vonatkozik;
2. hogy mind a tőár, mind a költségek az adás-vétel idejére kiadottaknak vétetnek fel és
3. a vevő az üzletet az adás-vétel idejétől számított egy év alatt bonyolítja le.

Szerk.

Vizmosáskötések Nógrád vármegyében.

Irta: *Hajdu János*, m. kir. főerdőmérnök.

Nógrád vármegyét az újabb keletű földrajzi könyvekben úgy emlegetik, mint a kipusztított tölgyesek elkopárosodott dombos-hegyes vidékét. Van valami a dologban. Csakhogy itt az „elkopárosodott” jelző nem fejez ki eleget, mert a letarolt erdők, agyonkinzott legelők, kipusztult szőlők s elhanyagolt szántóföldek helyein többnyire tulhajtott legeltetés folytán nemcsak kopárok támadtak, hanem fagyok, záporosók segítségével a hegyoldalakon és völgyszakadékokban a Tarna felső völgyétől az Ipoly folyó bözsenyi szakaszáig, s a Cserhát hegységtől fel az Osztroszki-Vepor déli nyulványaiig, idők folyamán szerteszerűleg tekintélyes mennyiségű, terjedelmes árkok és vizmosások is keletkeztek. S noha mindenütt van belőlük annyi, hogy csak az állami kezelés alá sorolt kopárok és vizmosások mintegy 5231 katasztrális holdat tesznek ki, azért ezeknek az elromlott földterületeknek a zöme és pedig a losonczi m. kir. járási erdőgondnoksághoz tartozó 4062 hold mégis inkább a vármegye északkeleti felére, a Tarna, Zagyva, Losoncz, Dobroda és Tisztás patakok vizgyűjtő vidékeire esik, s csak mintegy 1169 hold ékteleníti a vármegye délnyugati részére terjedő balassagyarmati m. kir. járási erdőgondnokság területét.

Ezeken kívül uradalmi és más magán kopár- és vizmosásos terület is van a vármegyében még mindenütt elég.

Mi lett volna ezekből a tájékokból, hogyha a további rombolásoknak senki útját nem állotta volna, arról a környékbeli elpusztított némely magánerdőkből alakított, elhanyagolt kopárlegelők elég siralmas képet nyújtanak.

Szerencsére azonban — miként az egyes befásított kopár- és vizmosásos területek ákáczosainak, vagy erdei- és feketefenyveseinek korából kiténik — már 20—30 év előtt is akadt több olyan kisebb-nagyobb birtokos, aki a további elkopárosodást fásításokkal önkénynt megakadályozta.

Ezek között jó példával járt elől báró Kemény Gábor egykori földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter, az erdőtörvény megalkotója, aki ajnácskői uradalmának Nógrád megyébe is átnyuló

terjedelmes kopárlegelőit Óbást és Pogony határán ákáczzal és feketefenyővel ültettette be.

A Zagyva folyó vízgyűjtőjén, Mátraszele határán az Észak-magyarországi egyesített kőszénbánya részvénytársaságnak 134 hold kopárfásítása már 1894-ben jutalommal lett kitüntetve, 40 holdja pedig további versenyre bocsátva.

Salgótarjánban 70 hold elparlagosodott erdő befásításáért Szilárdy Ödön kapott dicséző elismerést.

Bolgárom határán 1893-ban teljesített 56 hold kopárfásításért a versenyen Alitisz Miklós lett jutalommal kitüntetve.

Fülek és Korláti községek határán 1890-ben teljesített 40 hold kopár- és vízmosásos területnek feketefenyővel s ákáczzal való befásításáért Stephány Lajos részesült 1000 frank jutalomban.

A Dobroda patak vizkörnyékén Karancsberény és Lapujtó határán Weissenbacher Endrének 1892-ben ákáczzal fásított 166 hold kopár- és vízmosásos területe lett versenyre bocsátva.

Fennebb, észak felé, a Losonczy patak vízgyűjtőjén Vámosfalva és Divényoroszi községek határán, a Kriván hágó felé vezető megyei út mentén, a vasutal szemből lévő hegyoldalon 25—30 év előtt feketefenyővel, ákáczzal betelepített, elismeréssel s jutalommal kitüntetett 90 holdnyi verseny kopárfásítása van a gróf Zichy-féle divényi senioralis uradalomnak is, amely uradalom fásításait azóta is szüntelenül gyarapítja s odébb nyugat felé, a Tisztás völgy két oldalán tölgygyel, fekete- és luczfenyővel most is nagy terjedelmű silány legelőket ültet be dicséretes eredménnyel.

De nemcsak ezek az uradalmak, hanem más kisebb magánbirtokosok és testületek is szép eredményeket mutattak fel a kopárfásítások terén a múlt század végén, 20—30 év előtt. Többek között a kisterenyei volt urbéresek mintegy 80 hold kopárlegelőt, az andrásfalvai volt urbéresek 1887-ben mintegy 20 hold vízmosásos kopárt ültettek be ákáczzal, amiért a versenyen jutalomban részesültek. A nyugati részen Kékkő határán mintegy 100 hold kopárt, délnyugat felé Becske határán 108 holdat, Bánk határán 30 holdat fásítottak 25—30 év előtt a volt urbéresek. Ezeken kívül kisebb-nagyobb fásítások a megyében szerteszéjjel még sok helyütt láthatók a múlt század végéről.

Azonban igazában csak e század elején kezdődtek meg a

kopárjavítási munkálatok, amióta aztán csupán a losonczy erdőgondnokság területében átlag évenként több mint 200 hold kopár- és vizmosásos területet fásítanak be az idetartozó birtokosok s most már a losonczy erdőgondnokság kopárjaiból 2408 hold van beerdősítve s 1654 hold fásítatlan; a balassagyarmati erdőgondnokság kopárjaiból pedig 913 hold van fásítva s 256 hold ültetetlen, vagyis a vármegye állami kezelésbe tartozó kopárjaiból idáig 3321 hold van beerdősítve s csak mintegy 1910 hold fásítatlan.

A kevésbé veszedelmes vizmosásokat eddigelő általában gátkötések nélkül ültették be mindenütt ákáczzal, azonban egyes nagyobb vizmosásos kopár megkötése 10—12 év előtt a besztercebányai m. kir. kulturmérnökségre bízván: Ipolytarnócz, Fűrész, Divény, Vámosfalva, Lónyabánya, Pogony községek határán a kopárfásítás a gátkötési munkálatokkal lett kapcsolatos.

Kazár és Dabar községek határain is megkezdette a kulturmérnökség a vizmosáskötési munkálatokat, de Kazáron 1911. évi április 22-én, Dabaron október 28-án abbahagyta. Sámsonháza kopár- és vizmosáskötéseire pedig tervet készített, de hozzá sem fogott a munkálatokhoz.

Az 1912. év folyamán szüneteltek a gátkötési munkálatok.

Köztudomásu, hogy 1911. év második felében a földművelésügyi kormány rendelete folytán az államerdészet tisztviselői országszerte felvették és összeírták a kopár- és vizmosásos területeket s ezen az alapon, a rákövetkező évek rendkívüli esős időjárása és árvizek pusztításainak hatása folytán, egészen új irányba terelődött a kopárfásítások és vizmosáskötések ügye, ami előreláthatólag a megígért új erdőtörvényben is kifejezésre fog jutni.

Ennek a továbbfeszégetése azonban czélomon kívül esik és csak annyit említek még fel, hogy most már mind általánosabban hódít az a nézet, hogy nemcsak a kopárjavítások teljesítésére, de a vizmosáskötési munkálatok végzésére is valamennyi más szakma között leghivatottabb az államerdészet. Ezért bízták a gátkötési munkálatokat országszerte már mindenütt az erdészeti hatóságokra, úgy, hogy a folyó évben pl. 291.045 korona államsegély lett az állami erdőtisztek által 32 vármegyében végrehajtandó műszaki munkálatok költségeire kiutalva s itt különösen Hunyad, Krassószörény, Tordaaranyos, Kolozs, Szolnokdoboka, Szeben, Kisküküllő,

Alsófehér, Arad, Háromszék, Trencsén, Zemplén vármegyék szerepelnek tekintélyes segélyösszegekkel, amit természetesen csakis megfelelő vízmosásokkal érdemelhettek ki, de azért az Alföld megyéit kivéve — sajnos — a többi közül is akad hasonló ott még elég.

Nógrád vármegye vízmosáskötési munkálataira nézve — amely úgy látszik, e tekintetben az arany középuton áll — a már régebben engedélyezett államsegélyek esedékes részleteit évente külön intézkedéssel szokták folyósítani.

Említett célszerűségi szempontból kifolyólag bizta a földművelésügyi minisztérium a Sámsonháza községi kopárok befásítási és vízmosások megkötési munkálatainak eleitől fogva való vezetését és ellenőrzését 1912. év őszén a losonczi m. kir. jár. erdőgondnokságra, amihez 1913. év tavaszán a besztercebányai m. kir. kulturmérnökség által régebben megkezdett, de két év előtt abbahagyott Kazár és Dabar községi kopár- és vízmosásos területek befásítási és gátkötési munkálatainak továbbvezetése is hozzájárult s így a múlt évben egyszerre három község határán kellett ezeket a műszaki munkákat teljesíteni.

A munka Sámsonházán kezdődött.

Sámsonháza község a Mátra és Cserhát hegység közötti völgy ölében folydogáló Zagyva folyó jobb partján, Nógrád vármegye salgótarjáni járásának azon a részén fekszik, ahol a Kis-Zagyva patak a határos hevesmegyei Tar község közelében a Zagyva folyóba szakad. Már III. Béla idejében szereplő s még Mátyás király alatt is a bányavárosok védelmére szolgált 22 várból alakult várrendszer egyik erősségét képező Fejérkö vagy Sámson nevű vára ma már romokban hever s romjaiban is napról-napra fogyatkozva, süveg-alaku talapzatát alkotó, kopárosodó várhegyével együtt elég összhangzatos képet alkot arra, hogy a budapest-ruttkai vasúti fővonalról odatekintő utasnak a mulandóságot juttassa eszébe. Sámsonházát a 209—175 *m* tengerszin feletti magasság között délkeletre lejtő Kis-Zagyva pataka kétfelé hasítja s a falu határa a völgytől jobbra 366 *m*, balra 436 *m* tengerszin feletti magasságig emelkedő, kisebb völgyektől szakgatott, erdőkben szegény dombokra és előhegyekre terjed. A várhegyhez hiven, többi hegyei is eléggé elkoptak s vízmosás is akad rajtuk bőven.

Száraz időjárás alkalmával alig van víz a Kis-Zagyvában s a Zagyva folyó is csak pataknak látszik. Esős időjárásakor azonban nemcsak a Kis-Zagyva, de a mellékpatakok is jócskán megdagadnak s felhőszakadások, záporosók a fátlan hegyekről sok hordalékot visznek alá, úgy hogy a meredek lejtőkről gyorsan lefolyó csapadékkal lesodort föld és homok a patak medrét helyenként a természetes talaj színe fölé feltölti s az elárasztott és beiszapolt rétekről a takarmányt is magával sodorva, dombon épült szép temploma kivételével — melyben emléktábla jelzi, hogy az idevaló ev. egyháznak 1871. év óta Kossuth Lajos volt a főfelügyelője — sokszor a község beltelkeit is veszélyezteti.

Éveken át huzódó hosszadalmas tárgyalások után, a további károk elhárítása érdekében határozattá vált a Sámsonháza és Tar községek határán átfolyó Kis-Zagyva patak szabályozásának s egyes betorkolló patakok és lecsapolók kitisztításának a kérdése. Minthogy pedig ezek hordalékának visszatartása és a kopárterületek beültetése nélkül a szabályozási munkálat sikere veszélyeztetve lenne, első-sorban teljesítendő munkálatként a vizmosások megkötése s a vízgyűjtőbeli kopárok befásítása is el lett rendelve.

A vizmosáskötésekre külön tervek nem készültek, hanem ezek a munkálatok a Kis-Zagyva patak szabályozási terveivel kapcsolatosan lettek megállapítva. Az erre vonatkozó tervrészlet egy tábornoki térkép után készült egyszerű helyszínrajzból s a kulturmérnökségeknél használatos alakban megállapított alábbi árelemzésből és költségvetésből áll. (Lásd az 554. és 555. oldalon.)

Miként a fentiekből kitűnik, az összes vizmosáskötési munkálatok értéke 8569 K 44 f összegben, a fásításoké pedig, az ingyen adományozandó csemeték árának beszámítása nélkül, 2400 koronában, azaz a kettő együtt 10.969 K 44 f-ben lett előirányozva és meg is állapítva.

Tekintettel az érdekeltég igen csekély teljesítő képességére, a vizmosáskötési költség összegéből, a birtokosság által napszámokban lerovandó és 960 K-val értékelt hozzájárulás leszámítása után fenmaradó 7609 K 44 f-t két évi részletben, a fásításokra előirányzott 2400 K-t pedig 10 évi részletben folyósítandó államszegélyképen egészben a földmivelésügyi kormány vállalta magára oly kikötéssel, hogy a kulturmérnökség helyett ezek az összes

Árelemzés.

Tételszám	A végrehajtandó munka leírása Munka és anyagszükséglet	Költségek			
		Egyenként		Összesen	
		K	f	K	f
	<i>Keresztfonások.</i>				
1.	4·00 m hosszú, 0·6 m magas, 0·05 m vastag keresztfonás (2·4 m ²) teljes elkészítése anyaggal, szállítással és beépítéssel együtt:				
	a) 1·25 m ³ fűzfazöze, szállítással, köbméterenként	1	88		
	b) 9 drb. 1·50 m hosszú, 8 cm átm. karó, darabonként 5 f	—	45		
	c) Karók szállítása, hegyezése, beverése drb. 10 f 9 drb.	—	90		
	d) Fonáskészítés 0·5 napszám, à 2 K	1	—		
	e) Földmunka a fonás-bekötés és háttöltésnél 3 m ³ à 50 f	—	50		
	1 drb. keresztfonás költsége			4	73
	<i>Hossz- (oldal-) fonások.</i>				
2.	0·3 m magas, 5 cm vastag fonás, 0·5 m távolban karózva, fűzfából, a vízmosás oldallejtőinek előzetes kiegyenlítésével 10 m hosszban:				
	a) 3·00 m ³ (laza) rözse szállítással, köbméterenként 1·50 K	4	50		
	b) 20 drb. 1·0 m hosszú, 5 cm vastag karó à 4 f	—	80		
	c) Karók szállítása, hegyezés és leverése à 8 f, 20 drb.	1	60		
	d) Fonáskészítés (3 m ²) meredek lejtőn 0·5 napszám à 2·0 K	1	—		
	e) 2 m ³ földkiemelés a fonás hosszában à 50 f	1	—		
	10 fm fonás költsége			8	90
	1 " " "			—	89
	<i>Fásítás.</i>				
3.	Egy kat. hold befásításához szükséges 6000 drb. csemete ültetése. 1000 drb. csemete ültetése 4 asszony-napszám à 1 K. 1 kat. hold beült.			24	—

munkálatok a losonci m. kir. járási erdőgondnokság vezetése és ellenőrzése alatt végeztessenek s egyuttal a pataktisztogatás elrendelése iránt hozott alsófoku határozatok feloldása mellett ennek az ügynek újra tárgyalását a vízmosásmegkötési munkák végrehajtása után való időre halasztotta.

Sámsonházán a gátkötési munkálatokat részint a tervezet

Költségelőirányzat.

Folyószám	T á r g y	Egyes árak		Pénz- összeg	
		korona értékben			
		K	f	K	f
	<i>I. Vizmosáskötés.</i>				
1.	300 keresztfonás a sámsonházi falu alatti 43 + 67. sz. szelvénynél betorkoló vízfolyáshoz tartozó vizmosásban. A mellékelt árelemzés szerint 1 keresztfonás költsége	4	73	1419	—
2.	300 keresztfonás a 36 + 85. sz. szelvénynél betorkoló árokhoz tartozó vizmosásban. A mellékelt árelemzés szerint 1 keresztfonás költsége	4	73	1419	—
3.	3000 fm hossz- (oldal-) fonás a sámsonházi falu alatti 43 + 67. sz. szelvénynél betorkoló árokhoz tartozó vizmosásban. A mellékelt árelemzés szerint 1 fm hosszfonás költsége	—	89	2670	—
4.	3000 fm hossz- (oldal-) fonás a 36 + 85. sz. szelvénynél betorkoló vízfolyáshoz tartozó vizmosásban. A mellékelt árelemzés szerint 1 fm hosszfonás költsége	—	89	2670	—
5.	Munkavezetés s előre nem látottakra			391	44
	Összesen			8569	44
	<i>II. Fásítás.</i>				
6.	50 kat. hold befásítása a sámsonházi falu alatti 43 + 67. sz. szelvénynél betorkoló árokhoz tartozó vizmosásban és kopáron. A mellékelt árelemzés szerint 1 kat. hold befásítása	24	—	1200	—
7.	50 kat. hold befásítása a 36 + 85. sz. szelvénynél betorkoló vízfolyáshoz tartozó vizmosásban és kopáron. A mellékelt árelemzés szerint 1 kat. hold befásítása	24	—	1200	—
	Összesen			2400	—
	<i>Összesítés.</i>				
I.	Vizmosáskötés			8569	44
II.	Fásítás			2400	—
	Összesen			10969	44

késedelmes kiadása miatt, de még inkább a korán beállott havas-
esős, télies időjárás miatt 1912-ben már nem lehetett megkezdeni,
hanem a fásításokat igen és a volt urbéres birtokosság kopár-
területén 30.000 drb. ákác- és 30.000 drb. feketefenyőcsemetével
mintegy 15 kat. hold már a tavalyelőtti őszön be lett ültetve. Ez
ingyen csemetékkel 360 koronába került.

A múlt évben április 5-től május 2-ig és szeptember 5-től november 8-ig folyt kisebb-nagyobb megszakításokkal a munkálat s ez alatt elkészült 454 drb. keresztgát 869 folyóméter hosszúságban és 256 oldalfonás 3338 *fm* hosszúságban, vagyis összesen 710 sövénygát 4207 *fm* hosszúságban. Be lett fásítva 10.000 drb. feketefenyő- és 70.000 drb. ákáczcsemetével mintegy 10 hold kopár- és 7 hold kötött vízmosásos terület, azaz összesen 17 kat. hold.

A gátkötésekhez fel lett használva 13.476 drb. ákáczkáró 825 K 82 f értékben, 620 *ürm*³ füzvessző 620 K értékben, 554 kézinapszám 1354 K 60 f értékben és egyéb apróságra 20 K, a fásításokhoz pedig 263 kézinapszámra 430 K 20 f ment rá az államszegélyből. Ezenfelül a birtokosság hozzájárulása kézi- és igásnapszámokban 365 K 80 f-t tett ki.

Sámsonházán egy folyóméter egyszerű sövénygát elkészítése tehát a múlt évben az államnak egyre-másra 67 *fillérjébe* került.

Javában folyt Sámsonházán a tavaszi gátkötési munka, midőn a felsőbb hatóság a Kazár községi volt urbéres kopár- és vízmosáskötési műszaki munkálatok folytatólagos vezetését is a losonci m. kir. járási erdőgondnokságra bizta.

Kazár község Sámsonházától északkeletre, kisé távolabb, szintén a salgótarjáni járásban fekszik, melylyel együtt nevében mutatja, hogy a magyarok hét ős nemzetségének egyike korán gyökeret vert Karancs alatt e vidéken. Határa a Zagyva folyó jobb partjához tartozó vízgyűjtő vidéken 249—587 *m* tengerszín feletti magasságban váltakozó, barnaszénben gazdag, de erdőben elszegényedett dombokon és előhegyeken terül el s a Kazár patak és mellék-patakjai által több részre van osztva. Kipusztított erdei és szőlő-hegyei idők folyamán elkopárosodtak s kopárjai között számos, rendkívül mély vízmosás keletkezett.

A Somlyó bércz alatti Kerekerdőből eredő Kazár patak délkeleti irányban folyik végig a határon, majd a falu alatt délnyugatra kanyarodva sáros medrében vánszorog Kisterenyén át a Zagyva felé. Mellékpatakjai a Kazári völgytől többnyire északra eső, számos elágazásban végződő vízmosásokban vesznek el. Ezek a gödrök száraz időben vízszegények, úgyhogy a fenekükön szivárgó kis patakocskákról alig képzelhető el, hogy azok záporok alkalmával

idők folyamán oly romboló munkát voltak képesek végezni, mint aminőt a két oldalt meredő, elágazó, omladékos kopárlejték különösen a régi szőlőhegyeknél mutatnak s amelyeknek láttára önkéntelenül is a napoleoni idők végzetes waterlooi csatájának vizmosása jut eszünkbe, amikor ugyanis az angol középhad ellen Ney tábornagy vezetése alatt rohamra küldött, szédületes gyorsaságban előrehaladó 5000 főnyi híres lovas testőrgárda fele a váratlanul előtűnő szakadékszerű, mély árokba került.

Az erdőgondnokság munkálatainak megkezdését megelőzőleg a besztérczebányai kulturmérnökség készítette erre vonatkozóan egy műszaki javaslatot, melynek alapján a törvényes helyszini tárgyalások után jogerőssé vált hatósági intézkedések végeredményeképpen ki mondták, hogy a Jankovics-féle uradalom 70 holdnyi kopár- és vizmosásos területet s egy másik birtokos 20 holdnyi hasonló területét maguk a birtokosok kötelesek rendbe hozni, a volt urbéresek 7 különböző dülőben fekvő 97 holdnyi vizmosásos és kopárterületét pedig, az érdekeltség természetbeni hozzájárulása mellett, államsegélyből a besztérczebányai m. kir. kulturmérnökség végezteti.

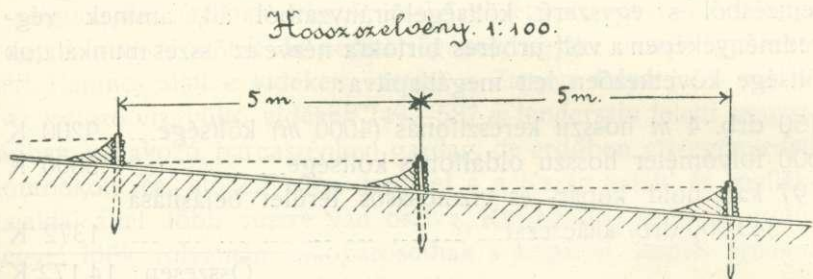
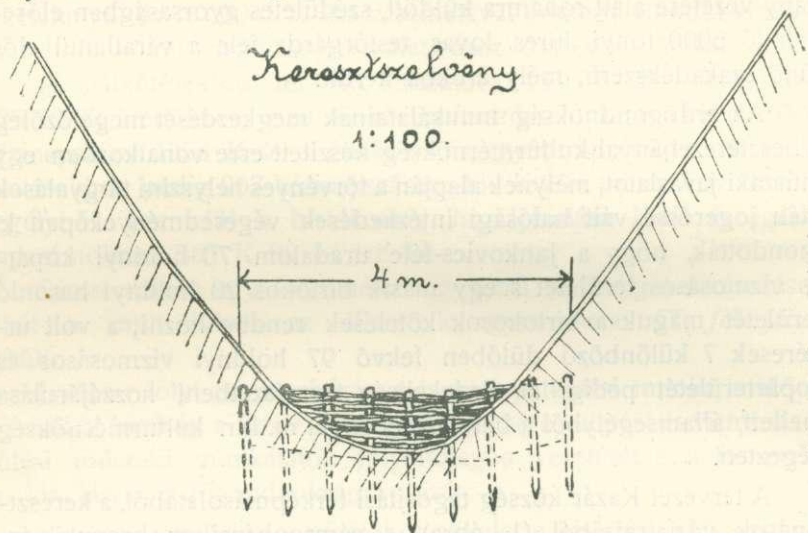
A tervezet Kazár község tagosítási térképmásolatából, a keresztfonások vázlatrajzából (1. ábra), a sámsonházaihoz hasonló árelemzésből s egyszerű költségelőirányzatból áll, aminek végeredményeképpen a volt urbéres birtokra nézve az összes munkálatok költsége következően lett megállapítva:

1150 drb. 4 m hosszú keresztfonás (4600 m) költsége...	9200 K
3600 folyóméter hosszú oldalfonás költsége... --- --- ---	3600 K
97 kat. hold kopár- és vizmosásos terület befásítása	
343.000 drb. ákáczczal... --- --- --- --- --- --- --- ---	1372 K
	Összesen: 14.172 K

Ebből a birtokosok által természetben lerovandó hozzájárulás: --- --- --- --- --- --- --- --- 3772 K
 Államsegély: 10.400 K

Ezt a 10.400 K államsegélyt 5 évi egyenlő részletben leendő folyosítás kimondásával a földmivelségi miniszter vállalta el a tárczája terhére s 1910. évben az első részletet, 1911-ben a másodikat a balassagyarmati m. kir. adóhivatalhoz az alispánnak

leendő kifizetés végett ki is utalványozta. A kulturmérnökség az alispántól vette fel a szükséges összegeket s azokból 1910. október 24-től november 23-ig és 1911. március 27-től április 22-ig a vizmosásokban 330 drb. 903 *fm* hosszú rőzfefenekgátat, 13 drb. 49 *fm* hosszú kőfenekgátat és 33 drb. 333 *fm* hosszú oldalfonást

1. kép. Keresztfonások.

létesített s ezenkívül a Korpás vizmosásban és közvetlen környékén 20.000 drb. ingyenes ákáczsemetével 5 holdat befásított.

Ezekhez a kulturmérnöki munkálatokhoz az államsegélyből lett használva 433¹/₂ gyalognapszám 909 K 26 f értékben, 6¹/₂ fuvarnapszám 43 K értékben, 3265 drb. fűzfakaró 166 K 70 f értékben, továbbá vízmesteri díjazásra 193 K 80 f s egyéb apróságokra 53 K,

azaz összesen 1365 K 76 f, mihez még a birtokosok részéről 461 K értékben megállapított természetbeni munka és anyag (karó, fűzfőrőze, kő) járult hozzá, s így a kulturmérnökségnél 1 *fm* gátkötés fásítással együtt, az ingyen adományozott csemeték értékének beszámítása nélkül, egyre-másra az államnak 1 K 06 fillérjébe került, a birtokosság hozzájárulásával együtt pedig 1 K 42 f-t tett ki.

Minthogy a 34209/911. F. M. számú utasítás alapján a kopár-fásítási és vizmosáskötési munkálatok kizárólag az államerdészet hatáskörébe lettek utalva, a gátkötéseknek az 1912. évben való szünetelése után, a földmivelésügyi miniszter a besztercebányai m. kir. kulturmérnökséget a vizmosáskötések vezetése alól felmentette s azoknak további vezetésével a losonczy m. kir. járási erdőgondnokságot bízta meg, aki azt az alispántól átvett 2794 K 24 f államsegély-maradványból 1913. évi május hó 21-én meg is kezdte s június 7-ig folytatta. Időközben az államsegély harmadik részlete is ki lett utalva a losonczy m. kir. adóhivatalhoz, de a nyári mezei munkálatok ideje alatt Kazáron — ahol a férfiak legtöbbje különben is a salgótarjáni részvénytársaság kőszénbányaiban foglalatoskodik — a gátkötést munkáshiány miatt június-júliusban tovább folytatni nem lehetett. Hanem aztán augusztus hó 23-tól november 4-ig alaposan ment a munka tovább.

Ez alatt az idő alatt elkészült a Szőlőhegy dűlőbeli két legnagyobb vizmosásban 252 drb. 558 *fm* hosszú keresztfonás, 139 drb. 3418 *fm* hosszú oldalfonás és 46 drb. 111 *fm* hosszú kőfenékgát. Be lett fásítva a gátkötések közötti vizmosásokban 30.000 drb. ákáczcsemetével 5 hold.

Felhasználtunk és kifizettünk az államsegélyből 10.090 drb. ákáczkarót 807 K 44 f értékben, 483 *ürm*³ fűzvesszőt 48 K 30 f értékben, 111 *m*³ terméskövet 11 K értékben, 1035 gyalognapszámot 3029 K 80 f értékben és 64¹/₄ fuvarnapszámot 578 K 25 f értékben, vagyis összesen 4474 K 79 f. Ezenkívül a kötelezettek 40 fuvarnapszámot róttak le 280 K értékben.

A munkálatokra, a csemeték értékének figyelmen kívül hagyásával, a fásításokkal együtt folyóméterenként 1 K 09 f ment rá az államsegélyből, a birtokosok hozzájárulásával együtt pedig 1 K 16 f-be került egy folyóméter gátkötés.

Alig fejeződött be Kazáron a tavaszi munkálat, már három

napra rá június 10-én jött a dabari megbízás azzal a rendelettel, hogy a munkálatok még június folyamán megkezdendők.

Míg a Losonctól délkeletre eső Kazár és Sámsonháza községi vizmosások hordalékai a Zagyva folyóval előbb-utóbb a Tiszába kerülnek, addig a Losonctól északnyugatra eső Dabar községi vizmosásokból a hegyi jellegű Dabari patakon a Losoncz patakába s onnan az Ipoly folyó közvetítésével a Dunába igyekeznek a lemosott hordalékok. De nemcsak a hordalékszemcsék változtatják a helyeiket, hanem egész Dabar község is elég gyakran változtatja a közigazgatási hovatartozandóságát, mert míg úgy 15 év előtt a gácsi járáshoz tartozott, akkor a losonczyi szolgabíróshoz csapták s a losonczyi szolgabíróshoz közigazgatta még akkor is, amikor mult évi június 26-án a gátkötési munkálatokat megkezdtem, de már 6 nap mulva július 1-én ismét a gácsi járáshoz csatolódott. Hogy mivel szerzett Dabar (ezelőtt 1906. márcziusig „Dobroc“-nak nevezték) erre a mozgalmas multra érdemeket, az idáig rejtély. Igaz ugyan, hogy hajdanában a husziták egyik fészkeként szerepelt, s ebből az időből maradt fenn egy különálló hegyen épült, más két faluval közös régi temploma is, amelynek temetőül szolgáló czinterméből a leejtett halott egykor a faluig gördült vissza, honnan megint szépen felvitték és végtére mégis csak eltemették, aminek említésére a benszülöttek most is iszonyu módon haragusznak, hanem azért ez még sem olyan nagy nevezetesség, mint az évtizedek előtt keletkezett mély vizmosások, amelyekre a lehordott föld már többé soha vissza nem gördül, hanem még mindig többet-többet vonz maga után. Ennek megakadályozása végett losonczyi főszolgabírói véghatározat alapján már 1905—1906. években is csináltak itt némi vizmosáskötési és befásítási munkálatokat, hanem azok korántsem bizonyultak elegendőnek, s ezért a beszterczebányai kulturmérnökség véleménye alapján a 3391/908. számú losonczyi főszolgabírói határozattal, újabb eljárás folyamán a majd alább felsorolandó gátkötési munkálatok lettek elrendelve.

Dabar község határa a hasonló nevű patak két oldalán 250—889 *m* tengerszin feletti magasságban huzódó elő- és középhegységen váltakozva, a lónyabányai fővölgytől kezdve hosszan elnyulik egészen a zólyomvármegyei Detva község határáig. Északnyugatról délkelet felé csörgedező Dabar patakának erdős jellegű vízgyűj-

tőjén csak ott van kopárság és vizmosás, ahol a belsőségek közelében a korlátlan legeltetés a kiirtott erdők helyén azt a záporosók segélyével megcsinálta. De itt aztán, főként a belsőségek északi szomszédságában, a jobb sorsra érdemes, többször nyuzott fiatal tölgyesek alatt fekvő elhanyagolt legelőben — daczára, hogy a fásítások már régebbi idő óta folynak — van kopár és van vizmosás elég.

Ezek megkötésére és befásítására természetüknek megfelelőleg, részletes tervek eredetileg nem készültek, hanem egy vázlatrajz csatolása mellett helyszini tárgyalás és a szakértők véleménye alapján a losonczy járás főszolgabirája jogerőssé vált véghatározatában az 1894. évi XII. t.-cz. alapján 2850 drb. 9000 *fm* hosszú fenékgát, 7850 *fm* oldalfonás létesítését és mintegy 120 kat. hold vizmosásos és kopárterület befásítását rendelte el.

Az ehhez szükséges anyag 3250 m^3 fűzfazsében, 20.850 drb. fűzfa- vagy keményfakaróban, 300.000 drb. ákác- és 300.000 drb. erdeifenyőcsemetében s 2500 m^3 földmunkában lett megállapítva. A munkálatok költsége pedig:

9.000 <i>fm</i> terméskő- és rőzsegát után à 2 K-val ...	18.000 K
7.850 <i>fm</i> oldalfonás után à 1 K-val ...	7.850 "
600.000 drb. csemete ültetési költsége (ingyenes csemetékkel) ...	2.000 "
2.500 m^3 földmunka à 80 f-el ...	2.000 "
Összesen	29.850 K-ra

lett előirányozva.

Ebből a költségből, a csemeték díjmentes adományozásán kívül, 20.000 koronát 4 évi egyenlő részletben folyósítandó államsegélyképen tárczája terhére a földmivelésügyi miniszter vállalt el, 9850 koronát pedig természetbeni szolgáltatásokban az érdekelt birtokosok kötelesek viselni.

Az elrendelt munkálatokból 1909. évi márczius 31-től május 19-ig, szeptember 24-től november 19-ig, továbbá 1910. évi április 11-től május 6-ig, október 18-tól november 26-ig és 1911. évi április hó 4-től május 13-ig, október 25-től 28-ig, vagyis körülbelül 6-5 hónap alatt a besztérczebányai m. kir. kulturmérnökség vezetése és ellenőrzése mellett elkészült 1103 darab 3569 *fm*

hosszu rőzsefenékgát, 217 darab 708 *fm* hosszú köfenékgát, 2241 *fm* oldalfonás, 6 darab iszapfogó kőgát és 31 *m* kövezés. Ezenkívül a vizmosásokban és azok közvetlen környékén mintegy 12 holdra elültettek 48.000 darab ákáczcsemetét és 7500 darab füzvadugványt.

Felhasználtatott az államsegélyből: 3872³/₄ gyalognapszámra 8030 K 10 f, 197¹/₄ fuvarnapszámra 1240 K 90 f, egyéb anyagra 1049 K 61 f, vízmesteri és felügyeleti díjra 1376 K 08 f, összesen tehát 11.696 K 69 f.

A kötelezettek által természetben leszolgált közmunka és anyag értéke 212 gyalognapszámban 424 K-t, 32 fuvarnapszámban 192 K-t, 320 *m*³ rőzsében 640 K-t, 23.625 darab karóban 3573 K 23 f-t és csemeteültetésben 159 K 99 f-t, vagyis összesen 4989 K 22 f-t tett ki.

Ezek szerint a kulturmérnökségnél a gátkötés folyóméterenként, az addig eszközölt fásításokkal, egyre-másra az államnak 1 K 77 f-jébe került, a birtokosok hozzájárulásával együtt pedig átlagosan 2 K 55 f ment rá egy folyóméter gátkötésre.

Midőn 1913. év június havában a vizmosáskötési munkálatok továbbvezetését az erdőgondnokságra bízták, ugyanakkor az államsegélyből fenmaradt 3303 K 31 f pénzmaradvány is időközi kamataival együtt rendelkezésemre lett bocsátva a nemsokára kiutalt 5000 K-nyi negyedik részlettel, ugyszintén a birtokosok által természetben lerovandó 4860 K 78 f értékű szolgáltatásokkal egyetemben.

Jóllehet a rendeletek vétele után a vizmosáskötési munkálatok az erdőgondnokság vezetése alatt már június 26-án nyomban megkezdődtek s rövid megszakításokkal egész november 6-ig, tehát négy hónapon át folytatódtak, a novemberben beállott rossz idők s rövid napok miatt azokat, sokaságuknál fogva, a múlt évben teljesen befejezni még sem lehetett.

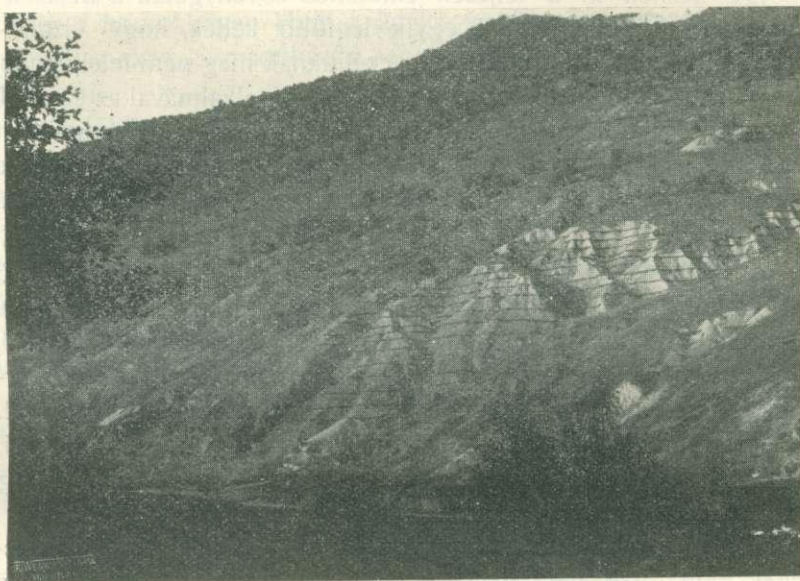
Az 1913. év folyamán a műszaki munkálatokból elkészült 1428 darab 3086 *fm* hosszú keresztfonás, illetve rőzsefenékgát, 353 darab 3208 *fm* hosszú oldalfonás, 87 darab 296 *fm* hosszú köfenékgát, vagyis összesen 1868 darab 6680 *fm* hosszú gát és a földmunka. Ezenkívül a gátkötések között 60.000 darab ákáczcsemetével be lett fásítva 10 hold vizmosásos terület.

Mindezekhez a munkálatokhoz fel lett használva és kifizetve

az államsegélyből $1812\frac{3}{4}$ gyalognapszám 5117 K 70 f értékben, 94 igásnapszám 704 K értékben, azaz összesen 5821 K 70 f.

A birtokosok hozzájárulásából pedig felhasználódott 21.500 darab ákáczkaró 1720 K értékben, $1274 m^3$ fűz vessző 1019 K 20 f értékben, $244 m^3$ terméskő, 170 gyalognapszám 340 K értékben és 36 fuvarnapszám 216 K értékben, azaz összesen 3295 K 20 f értékű természetbeni szolgáltatás.

Egy folyóméter gátkötés tehát az erdőgondnokságnál egyre-

2. kép. Dabari vizmosáskötések.

másra, fásítással együtt, a csemeték értékének figyelmen kívül hagyásával, az államsegélyből idáig 88 f-t emésztett fel, a birtokosság hozzájárulásával együtt pedig 1 K 36 f-be került.

Ezeknek az adatoknak az összehasonlításából kitűnik, hogy az államerdészet vezetése mellett sem kerülnek többre ezek a műszaki munkálatok, mint a kulturmérnökségnél. Sőt!

Annak felemlítése után, hogy a dabari vizmosáskötési munkálatokat a még rendelkezésre álló 2811 K 91 f államsegély pénzmaradványból s a birtokosok által természetben még lerovandó

1565 K 58 f értékű hozzájárulásból a gondnokság az idén teljesen be fogja fejezni, a sámsonházai és kazári munkálatokat pedig a rendelkezésre bocsátandó államsegélyrészletekből folytatni fogja: vessünk egy tekintet a mellékelt fényképre (2. kép), melyek a losonczy m. kir. járási erdőgondnokság vezetése alatt múlt évben Dabar határán létesített gátkötési munkálatok egyik részletét ábrázolják a volt urbéres csoport birtokosság vásárolt erdeje alatti Zsjár, Zahumni nevű elárkosodott kopárlegelőkről.

Igy néznek ki a teljesen elkészített sövénygátak a befásítás előtt, amelyek előállításánál egyik legfőbb kellék, hogy vízszintesek legyenek, mert másképen a céljuknak meg nem felelhetnek, mivel rohamos hóolvadáskor, vagy záporosók alkalmával az ezekből származott, talajmáladékokkal telített vízfolyások, az ugynevezett „tordák“ nem a kívánt irányban, a gátkoronákon folynának le hanem a lejtős gátkötések padkáit követnék s azt csakhamar újra kimosnák.

A szintezéshez egy 2 *m* hosszú lécz s egy egyszerű szintező kell, azonban a gátkötéseknél ezzel a két eszközzel csak akkor lehet valamire menni, hogyha ehhez még elegendő munkás, ásó, kapa, bunkó, fejsze, fűrész, csákány, vasfuro s más ilyesféle szerzőszámok és ezek mellett elegendő kötőanyag is rendelkezésünkre áll.

A kulturmérnökség a sövénygátakhoz — abból indulva ki, hogy a karók is kihajtsanak — többnyire fűzfakarót használt, pedig alig van valami látszatja s aztán nem is elég tartós.

Sokkal jobb és tartósabb ennél az ákáczfakaró, mert a beverésnél nem törik, nem hajlik és nem is hasad egykönnyen s az ültetés amugy is mindenütt ákáczcsemetével történik s legfeljebb a vizenyős helyeken fűzdugványokkal, minélfogva a karók kétes értékű kihajtására számítani fölösleges.

Az erdőgondnokság mindenütt ákáczfakarót használt és pedig a keresztfonásokhoz 1—1.5 *m* hosszú, 8—10 *cm* vastagságuakat, a hossz- vagy oldalfonásokhoz pedig 0.5—1 *m* hosszú, 5—6 *cm* vastagságuakat. Helyenként a keresztgátak elejéhez vastagabb karókat, vagy például Kazáron a mélységekben támasztó oszlopokat is alkalmaztak; köves helyeken pedig, például Dabaron, rövidebb karók kellett, mint Sámsonházán az agyagban. Keresztfonásokhoz mindenütt erősebb karó kell, mint az oldalfonásokhoz.

Fonóanyagul Sámsonházán és Kazáron kizárólag fűzfarózse szolgált; Dabaron is ez volt a tulnyomó, de itt szorultságból helyenként nyirfavesszővel kellett pótolni a fűzet. Általában véve legjobb a 2—3 *cm* vastagságú vessző, csak felülre kell valamivel vastagabb, hogy keményen tartsa a gátat. Hosszfonásnál jobb a hosszabb vessző, keresztgátaknál a rövidebb is megfelel, de egy méteresnél rövidebb itt sem ajánlható.

A kőgátak építéséhez a helyszínén található terméskő szolgáltatta az anyagot. Kazáron elég homokkő (apoka) található, Dabaron pedig a homokkőven kívül a kavicsos, homokos agyagtalaj felett trachyt is akad, Sámsonházán azonban tiszta agyagtalajban kellett dolgozni.

A földmunkához mindenütt helyben van az anyag.

Mikor minden szükséges dolog rendelkezésünkre áll, akkor megkezdhetjük a munkát és pedig minden egyes vizmosásnál a gátállások készítése is ép úgy, miként a fásítások, az árok felsőrészen kezdendők meg. A gátaknak egymástóli távolsága a lejt meredekségétől és a vizmosás veszedelmes voltától függ. Minél nagyobb az esés, annál sűrűben kell azokat készíteni és vizont.

Nógrád megyében a keresztgátak egymástól való távolsága 1—30 *m* között váltakozik, legtöbbje azonban 3—4 *m*-nyire áll egymástól, az oldalfonások pedig 1—3 *m*-nyire készültek egymástól, átlagos közük azonban 1·5 *m*.

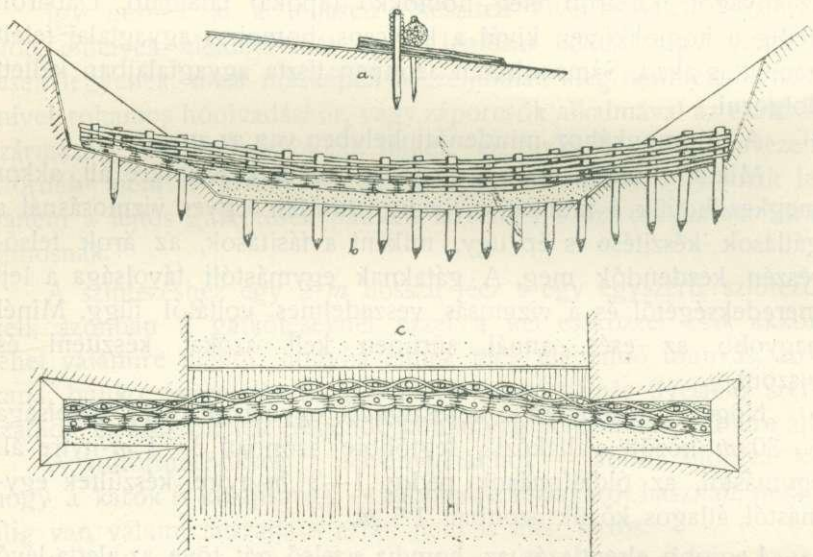
Legjobb elrendezés az, hogyha a felső gát töve az alatta lévő gát koronájával mindenütt egy színvonalba esik s az egész ily módon ideális lépcsőzetet alkot. Lehetőleg így kell azok helyét kijelölni. Azonban ez csak keresztgátaknál vihető keresztül, oldalfonásoknál, meredek lejtéken, azok természeténél fogva már nehezebben.

A keresztgátak alakja egyenes, vagy a hegy felé domborodó gyenge ivalaku lehet, az oldalgátak alakja igen változó s azt mindig a vizmosásos terep alakulata szabja meg.

A kijelölésnél kezdetben a legügyesebb munkás lécz és szintező segítségével kijelöli a gát helyét. Később az ilyen vezető munkás mindenütt annyira belejön a gyakorlatba, hogy csak a nagyobb eséseknél kell szintezőt használnia, kisebb esésnél szembe áll a

vizfolyással, a két méteres léczet a két kezébe fogja s szintez szemmérték szerint.

Mikor a gát helye meg van állapítva, akkor annak alapján úgy a hossz-, mint a keresztfonásoknál kapaszélességű 10—20 *cm* mély sánczot kell kiásni s azt keresztfonásoknál a gödör két martjába legalább 25 *cm*-re be kell vinni, hogy a gát szárnyai ne a hordott földbe, hanem az eredeti talajba legyenek beépítve. Alól 10—20 *cm* mélységű alapozás is elég.

3. kép. Egyszerű rézkeresztfonás. a. hosszmetéret
b. keresztmetéret c. felülmetéret

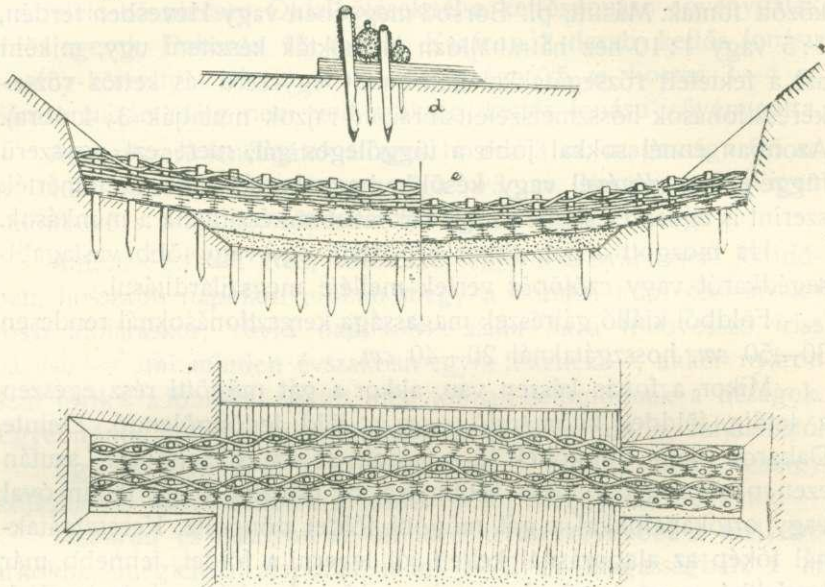
A sánczba jönnek a hegyezett karók. A karókat ketten helyezik el. Egyik tartja és nézi, hogy valamennyi függőlegesen és egy vonalban álljon. Másik 5—8 *kg*-os vas- vagy fabunkóval beveri annyira, hogy mikor fenni kezdik, ne mozdítsa ki a vessző a vaczkából.

Sziklás, köves talajnál mindenütt egy 2 *m*-es nehéz vas-furót használtak, amely felemelve és függélyesen leengedve saját súlyánál fogva furta a talajt, s ezzel készítették el a karók helyét, de mivel ez lassu munka volt, később többnyire hegyes csákány-nyal vágták a lyukakat s ezzel jobban ment. Keresztfonásoknál a

karók 30—50 *cm*-nyire, hosszfonásoknál 20—30 *cm*-nyire lettek beverve a földre.

A bevertkarók egymástól való távolsága 20—30 *cm*. Minél sűrűbben és mélyebben állanak, természetesen annál keményebb lesz a gát.

Mikor a bevert karók annyira szilárdul állanak, hogy a fonás helyükből ki nem mozdíthatja, akkor kezdődik azoknak vesszővel való befonása. Mintegy 10—15 *cm* benn fonódik az alapárookban s keresztgátaknál 30—50 *cm* marad kívül a föld felett, hosszgátak-

4. kép. Kettős rőzsekerítésű fonás a. h. szilárdítás
e. keresztmetszet. f. felülnézet.

nál pedig 20—40 *cm*. Fonásoknál azok végeit oldalt mindenütt mintegy 20—30 *cm*-nyire vitték be a partba. Rendes kerítésfonáshoz hasonló a munka, csakhogy itt a gáttető megkötése a fontos.

Mikor a fonás be van fejezve, akkor szilárdításul a befont karókat még egyszer addig verik befelé, amíg csak lehet és amíg szükséges. Ezáltal a fonás is erősebben oda tapad a fenékhez. Ezután a kiálló karóvégeket egyenlő magasságúra, vízszintesre fűrészelik. Ezen munka befejezésénél felül a karó és a fonás közé, 10 *cm*-el a tető alá vékony vesszőt kell szurni s azzal a gátkoronát

ostor- vagy kötélfonáshoz hasonlóan be kell szegni, hogy tartósabb legyen.

A hosszgátak végein lehurkolták a vesszőt, hogy ne táguljon fel. Helyenként a rőzsefonást 3 mm-es vastag, kétszer lágyított aczélsodronnyal is le szokták kötni, de ez költséges is, fölösleges is és célszerűtlen is, mert hamar megeszi a rozsdá. Ehelyett megfelelőbb a fennebb említett vékony vesszővel való beszegés.

Nógrád megyében minden rőzsegátat függőlegesen levert karók között fontak. Másutt, pl. Borsod megyében vagy Hevesben ferdén, 1:5 vagy 1:10-hez hátrahajlóan is szokták készíteni úgy, miként azt a fektetett rőzsegátakkal kombinált egyszerű és kettős rőzsekeresztfonások hosszmetseteit ábrázoló rajzok mutatják (3., 4. ábra). Azonban ennél sokkal jobb a függőleges gát, mert ezt egyszerű függélyző segélyével vagy később, begyakorlás után, szemmérték szerint is egyenletesebben s így tartósabbra készíthetik a munkások.

Ha mozgott a gát, akkor erősítésül egy vagy több vastagabb segédkarót vagy czölöpöt vertek melléje megszilárdításul.

Földből kiálló gátrészek magassága keresztfonásoknál rendszeren 30—50 cm, hosszgátaknál 20—40 cm.

Mikor a fonás készen van, akkor a gát mögötti rész egészen a tetőig földdel kitömendő s ez a föld ledöngölendő. Eleinte Dabaron nem döngölték le a földet, de az eső elmosta, azután ezen okulva, két munkás többnyire azt csinálta, hogy fabunkóval vagy ortókapafokkal a gát mögötti földet döngölte. Keresztgátaknál főképp az alapozásnál kellett jól leverni a földet, fennebb már kevésbé, mert ugyanis lenyomja majd a hordalék. A hosszgátak mögötti földtöltelék mindenütt le van bunkózva s ezeknél a bedöngölt föld patkája gyalogösvény szélességű, cserkész gyalogut-hoz hasonló.

A gátak kitöméséhez való föld helyben mindenütt kikerül, annyival is inkább, mert a vízmosások partjának felső szakadozott szegélyét mindenütt le kell kapával gömbölyíteni és csapanyóra vágni — és nem „leschrégesíteni“, amint azt Enesei Dorner Béla „Kaszáló- és legelőjavítás“ című, különben igen tanulságos munkája 185. lapján az erdész kollégák szájába adja —, hogy tovább ne szakadozzék és hogy beültethető legyen; innen is elég földes rész válik le és gurul alá az oldalfonások háta mögé.

A kettős rőzsegátak az egyszerűekhez hasonlóan készülnek oly módon, hogy egymástól 50—60 *cm*-nyire két egyszerű rőzsekeresztfonást csinálunk, közeiket földdel kitömjük és ledöngöljük, ugyszintén a gát mögötti részt is azon módon, amint az az egyszerű fonású rőzse-keresztgátnál történt.

A kettős fonású sövénygátak természetesen erősebbek, mint az egyszerűek s azért ezeket ott használjuk, ahol a vizmosás fenekén nagyobb ellenállást kell kifejtenuünk, de erre a célra a közelben megfelelő kő nincsen. Oldalkötéseknél a kettős fonású sövénygátak fölöslegesek. Dabaron 18 darab, Kazáron 2 darab kettős fonású sövény-keresztgát készült. Ezek magassága 0·5 *m*, hossza 3—4 *m*. Sámsonházán idáig nem volt szükség kettős fonású sövénygátra.

Az egyszerű fenékgátak átlagos hossza 3 *m*, magassága 0·5 *m*, az oldalfonások átlagos magassága 0·3 *m*, hossza pedig igen különböző s 1-től 50, sőt néha több méterre is elnyulik.

Ami az évszakot illeti, kötésekre legjobb a nyár, mert jó időben, hosszabb napokon jobban megy a munka, mint őszi-tavaszi rossz időjárásakor, rövid napokon s aztán ha a fonóvessző friss vágású — ami minden évszakban egyik főkellék —, akkor nyáron sem törik s a lombbal együtt még jobban betömődnek a hézagok. Egyébiránt a gátkötés kora tavasztól késő őszig mindig folytatható.

Egy jó sövénygát 5—6 évig eltart s azontul nincs is nagy szükség rá, mivel akkorra a fásítás is jól meggyökeresedhetik.

Dabaron és Kazáron az ott lévő terméskövekből a mélyebb árkokba, megfelelő alapozás után, 1—2 *m* magasságban; 1 *m* szélességben és 3—4 *m* hosszúságban 87, illetve 46 egyszerű kőfenékgátat is készítettünk. Ezeknek a felső részük függőleges, alsó oldaluk csapanyó, koronájuk kissé teknős vagy vízszintes. Vízfolyás felüli részük földdel van kitöltve és betömve, alsó oldalukon pedig mohával lettek kitöltve a kövek közötti hézagok.

Mészhabarcsba, betonba avagy cementbe rakásokra ezeknél a kőgátaknál nem volt szükség, mivel a célnak ezeken a helyeken a foganatosított kivitelben is tökéletesen megfelelnek.

Nagyobb patakoknál, fővölgyeknél segítségül alól, közvetlen a kőgát mellé, megelőzőleg vesszőgátat is szoktak csinálni.

Imitt-amott 0·35—0·40 *m* fenékszélességű, különböző mélységű kőfolyókákat is készitettek.

Mikor a gátkötések készek, akkor következik azoknak a befásítása.

Erre a célra vizmosásokba legjobb az ákác. Ahol a termőhelyi viszonyok az ákácznak megfelelnek, ott gyökérzete szerkezeténél s más közismert tulajdonságainál fogva nem helyettesítheti egyetlen más fa sem. Így volt az meghonosodása óta mindig, amit a „Barátfalvi levitá“-ban Jókai úgy ír le, hogy Guthay Lőrincznek küldöttek legelőször Franciaországból egy zacskó „robinia pseudoacacia“ magot, amely akkor még e földön ismeretlen volt s „ez az, amit most „akácza“ név alatt ismer egész Magyarország. Áldása az áldatlan földnek! Ez az a fa, amely minden mostoha talajban meghonosul, olyanokban, amikben már a vad cziher sem marad meg, s aztán tavasszal elárasztja tündér illatával az egész vidéket s gazdagítja édes mézzel a méhköpuskát. Ezzel az ákáczfamaggal Guthay Lőrincz visszavivta a hivei számára a záporásta szántóföldek területét. . . .“

Vizmosások megkötésére tehát Jókai szerint is már meghonosodásakor a XVIII. században sikerrel alkalmazták a borsodi Bükk vidékén az ákácot. Legjobb is marad erre a célra mindig s sohasem pótolhatja az egyesek által ajánlt krisztustövis, bálványfa vagy amerikai dió.

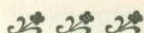
Erdeifenyőt, feketefenyőt is ajánlanak egyesek, de ezek csakugyan nem felelnek meg sem a kopárokra, sem a vizmosásokra már csak azért sem, mert kihasználásuk után nem sarjadzanak s újra kellene telepíteni, ha ugyan akadna olyan birtokos, aki erre kedvet kapna, de ilyen legalább is ezen a környéken nincsen, mert ezeknek a túlevelűeknek torha fáját a fűznél is kevesebbre becsülik.

Ahol tehát az ákác meg nem terem, ott hazánkban már legjobb a luczfenyő s vizenyős talajon a fűz s éger. Banksfenyővel is folynak kísérletek Nógrád megyében Nógrádszenna határán, erről azonban még nincsenek tapasztalati adataink.

Elég az hozzá, hogy kopárokon egy kat. hold befásításához 4000 darab ákáczcsemete kell, vizmosásokhoz azonban, tapasztalat szerint, 5—6000 drb. csemete szükséges.

Vizmosásos partok megkötéséhez megfelelő fűnemű növényekkel való begyepesítés, vagy dudvakkal való begazosítás is

alkalmazható a maga helyén, azonban úgy ez, mint a fásítások létesítése szaktársaim előtt sokkal ismertebb dolog, semhogy ezekre bővebben kellene kitérnem, s azért ezen cikkemet be is fejezem azzal az óhajjal: adja Hadur, hogy szép hazánkban a kötetlen vízmosásokról minél előbb csak mint a multak emlékééről beszélhessen a magyar!

Gépek használata a csemetekertekben és a tóvárosi állami csemetekert berendezése.

Irta: *Pöschl Ferencz* m. kir. főerdőmérnök.

Az évek óta emelkedő általános drágaság, a munkabérek rohamos emelkedését vonta maga után, melyet nemcsak a kivándorlás, hanem sok vidéken a mindinkább terjedő cukorrépa termesztése is fokozott.

Már annyira megdrágult a munkaskéz a földmivelésnél, hogy okvetlenül arra kell törekedni, hogy ezen munkáshiányt és pénzbeli nagy különbözetet az erdészeti csemetekertekben is pótoljuk a gépeknek czélszerű alkalmazásával.

Előrebocsájtom, hogy lomblevelű csemetekertekről emlékezem meg, amelyekben személyes tapasztalatokat is gyűjtöttem. Észleleteimet a 14·0 kat. holdas komáromi és a 23·6 kat. holdas tóvárosi állami csemetekertekben végeztem.

A komáromi állami csemetekertben már 10 év óta használom az úgynevezett Planet Stadel kézikapálókát, melyeket részben a Stadel-féle gépgyár Győrből és részben a Kühne gépgyár r.-t. Mosonból szállított. A könnyen kicserélhető kések pótlásával állandó használat mellett 6 évig szolgált el egy-egy gép.

Ami, tekintve annak 15—18 koronányi árát, alig nevezhető befektetésnek. A gép, kivéve a nagyon agyagos kötött talajt, mindeütt jól használható.

A Planet kézikapálók tökéletes kapálást ugyan nem végeznek, mivel a földet a felszinnel párhuzamosan szalagszerűen vágják át s így tulajdonképen porhanyítva gyomlálnak. De tekintve azt, hogy ugyis lazább és homokosabb talajban lehet czélszerűen

alkalmazni, azért a kézzel való kapálást nagy részben helyettesítik, mivel a sorközöket lazán, gyommentesen lehet tartani és csakis közvetlenül a csemete mellett szükséges apró kézikapával dolgozni.

A Planet kézikapáló ábrájáról a használata is kivehető. A munkás a gépet ekeszarvánál fogva maga előtt tolja és csak arra vigyáz, hogy gyom a kések előtt és között össze ne torlódjék.

A kések helyesen úgy állanak, ha sarkaik kifelé, a hegyük pedig összeérve befelé áll. Így az egész készülék a két csemete

1. ábra.

sor között jár. Ha sarkaik befelé állva a csemetesort közbefogják, igen könnyen kárt tesznek benne és a munkásnak nagyon ügyesen kell tolni, hogy egyenesben haladjon és bele ne vágjon a csemeték közé.

A kések a sorköz távolsága szerint szűkebbre és bővebbre állíthatók 25—35 cm között, de kiváncságra a Kühne gépgyár néhány K-ért készít kisebb vagy nagyobb sortávolságra alkalmas késeket is.

A Planet kézikapáló teljesítménye a talajminőség és gazoság szerint, naponta 2000—3000 m².

Különféle igazítható vetőszarukból és üvegpalczkból a vetést csakis a gördülő szemű magvakkal lehet végezni, míg a szárnyas magvak vetése kizárólag kézzel végezhető.

Vetőszaruval csakis kisebb csemetekertben és igen gyakorlott munkással dolgozhatunk megfelelő sikerrel és olcsón.

Vannak tölgymakkvetőgépek, de a makk egyenlőtlen nagysága miatt ezeket csak folytonos igazítgatásokkal használhatjuk és ekkor sem megbízhatóak. A gyakorlatban nem is találunk alkalmazást és én sem használom.

A Lotos-féle magvető ekével és az ehhez hasonló, a mező-

2. ábra.

gazdasági vetések hézagos sorainak kipótlására szolgáló gépecskékkel több-kevesebb sikerrel ákác- és fenyőmagot lehet vetni (2. ábra). Ezen gépek hibája a könnyűség és ezért a kissé rosszabbul megművelt földben egyenetlen a vetésük.

A kopár területek erdősítésének főfaneme az ákác, valamint az erdei- és feketefenyő. Ezen magvak nagybani vetése a megfelelően beigazitott, vagy pedig külön e célra szerkesztett rendes vetőgépekkel történhetik gazdaságosan és célszerűen.

Tervezetem szerint a Kühne gépgyár r.-t. az alábbi rajzhoz hasonló igen ügyes 40—40 cm-re beállított kétsoros ákác- és fenyőmagvetőgépet szerkesztett, melyet egy erős csacsi, vagy gyengébb ló elvonhat, vagy pedig 3 férfi kisebb távolságra jól elhuz.

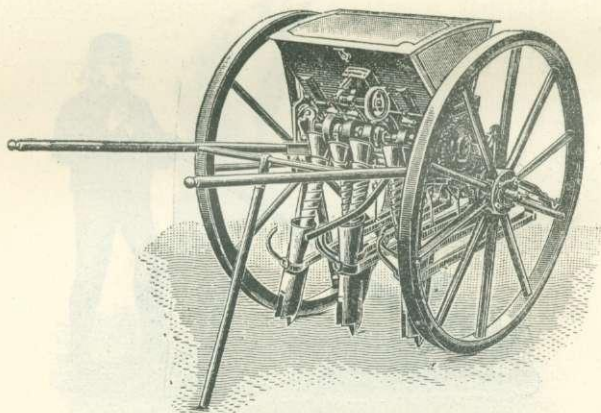
A vetőgép gyári előállításban beállítható 20—42 *cm* sortávolságra.

Ezen gépnek is még a könnyűsége a hibája, de ez némileg kiküszöbölhető súlyoknak reáakasztásával.

3—4 kat. holdas csemetekertekbe már érdemes megrendelni, mert munkaképessége kielégítő és az ára 140—160 korona lévén, hamar letörleszti az árát a megtakarított napszámmal.

Teljesítő képessége egy lóval és egy emberrel naponként 7—10.000 *m*².

A fenyőmagvetésre csak kísérletképen alkalmaztam, de eddigi

3. ábra.

tapasztalatom szerint az erre való alkalmazhatóságára még pontos véleményt nem adhatok, úgy hiszem azonban, hogy beválik.

Ezeket a gépeket a komáromi csemetekertben alkalmaztam; ott a táblák beosztása 40—40 öl oldalszélességű volt köröskörül, 1—1 méteres uttal szegélyezve, ami az akácsmagvetőgép alkalmazását a sok fordulás miatt nehézkessé tette.

Kisebb csemetekertekben a Fekete-féle magvető állandó alkalmazást talál.

A különféle átiskolázó gépek nehezen terjednek, aminek oka valószínűleg az, hogy Magyarországon tudomásom szerint nem gyártják.

A komáromi állami csemetekert talajára az ottani földműves

iskolának szüksége lévén, annak felhagyása elhatározott és parancsot kaptam egy nagyobb csemetekert telepítésére.

Találtam Tóváros községben erre alkalmas területet, Tata-Tóváros vasuti állomástól 250 *m*-nyire, kövel burkolt ut mellett az Általér nevű, állandóan 17—22 *R*⁰ melegségű és szennyvizet hordó folyótól 70 *m*-nyire.

A terület csaknem szabályos téglalakú és 23·6 kat. hold, vagyis 135818 *m*² nagyságu.

A bérletszerződés 1912. évtől 15 évre kötött meg.

A talaj televényes 60—140 *cm* mély fekete humózus homok, altalaja homok és helyenként mésztuff, régtől fogva szántóul használva. Az Általér felé eső oldalon 3 *m* mély kedvező horpadás van, melyben fűztelepet lehetett létesíteni, melynek talaja alkalmas kőriscsemeték nevelésére is.

A csemetekert célja a kopár területek befásítására szükséges ákáczfacsmete, fűzdugvány és alárendelt mennyiségben egyéb lombfa- és fenyőcsmete nevelése.

Az 1912. évi miniszteri rendelkezés eltér a nagy csemetekertektől és a helyi kisebb csemetekertek telepítését rendeli el, de az én véleményem szerint a nagy csemetekertek a kicsinyek mellett igen hosszú ideig nélkülözhetetlenek maradnak és mint tartalék-raktárak fogják a közszükségletet szolgálni s idővel, mint gyümölcs-faiskolák is kiváló szolgálatot tehetnek a közügynek.

A tóvárosi csemetekert telepítésével egyidőben bekövetkezett a munkabér emelkedése és a kézierő hiánya.

A korábbi években a télbe hajló őszi és tavaszkor Komáromban és környékén a férfi avagy női felnőtt napszámos napi bére 1·60—2·00 *K* volt, míg 1913. évben már 2 *K*-ért egyáltalában nem állottak munkába, hanem 2·50 *K* minimális bért kívántak, amely nyáron 4·00—4·50 *K*-ra is felemelkedett.

De ezen magas bér mellett sem volt elegendő munkára jelentkező.

A munkáskéz hiányát néhány év óta észleltem. 6—8 év előtt, ha rendeltem 60 munkást, rendszeren 80—90 jelentkezett. Most alig fele vagy egyharmada jött el a megrendelt létszámnak, pedig van olyan munkásom, aki mint rendes napszámos 10 éve

Név: <i>...</i>			63	64	65
1	11	21	31	41	51
2	12	22	32	42	52
3	13	23	33	43	53
4	14	24	34	44	54
5	15	25	35	45	55
6	16	26	36	46	56
7	17	27	37	47	57
8	18	28	38	48	58
9	19	29	39	49	59
10	20	30	40	50	60
<i>Burgvárosi t. szel</i> 01 <i>F. szel</i>			60	50	60

Vala...

...

...

altalan folgo

4. ábra.

dolgozott a vezetésem alatti csemetekertben és a komáromi helyett a tóvárosiba is elment.

Ezen munkáshiány miatt a tóvárosi csemetekertet a gépművelésre rendeztem be. A táblák téglaidomuak és az utakat csakis a gyom elhordására és a fordulásra szükséges mértékre szorítottam.

Köröskörül 3·30 *m* széles, két helyütt a derékon 3·3 *m* és a közepén hosszában 5 *m*-es utat rendeztem be, de a gépvetésnél és a géppel való csemetekiemelésnél ezen utszélesség is csaknem kevés.

A táblák téglalakúak. Tulajdonképpen kettősek, vagyis 100 *m* hosszúak és 40 *m* szélesek, de a könnyebb kezelés végett 50 *m* hosszban külön vannak számozva. Ennélfogva területük 4000, illetőleg 2000 négyzetméter a néhány szabálytalan alakú tábla kivételével.

Általános elvem a beosztásnál az volt, hogy minél hosszabb vonalon lehessen egy megkezdett munkát folytatni s ne töltsen el az időt ember és állat a visszafordulásokkal.

Ily berendezés mellett legalább 200 *m* hosszban folyik a szántás, kapálás stb., de mehet végig 500 *m* hosszúságban is megszakítás nélkül, ami óriási időnyereség.

A tóvárosi csemetekert területe:

Művelés alatti terület	--- --- --- ---	121.436 <i>m</i> ²
Utak területe	--- --- --- ---	10.462 "
Gyomtér, kut, pajta, őrház	--- --- ---	3.920 "
Összesen	---	135.818 <i>m</i> ²

Talajművelés.

A szokásos és szükséges 0·50 *m*-re való rigolirozás 1912-ben a drága napszám miatt keresztül vihető nem lévén, 1912/3. év telén a Kühne gépgyártól hozattam az 5. ábrán látható *Bippart-féle* altalajturó ekét.

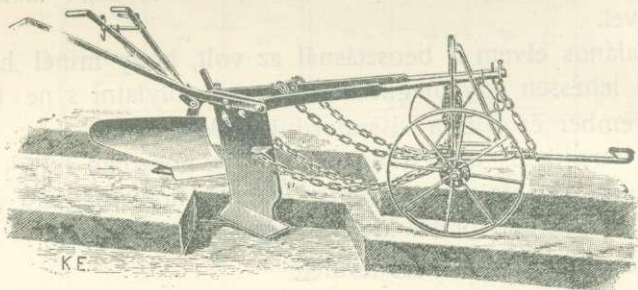
Ezen kombinált talajturó eke tulajdonképpen 2 ekéből áll, kétszarvu rendes ekéből és az egyfogantyús lapos altalajekéből.

A rendes ekével először barázdát szántunk és csak akkor szereljük fel a talajturót, vagyis a magasabb ekét. Az ábrán elől van 2 lánczon.

Előnye a rigolirozás felett az, hogy a felső ekét kivánalom

szerint lehet szabályozni, sekélyen lehet jártni a termékeny földben, akár 15 *cm* mélyen, az altalajekét pedig 40—45 *cm*-re. A 15 *cm* alatti földrész csak össze van morzsolva, de visszaesik eredeti helyére. Tehát a kikelő mag és a fiatal gyökér jó termékeny földben kel ki és növekszik, míg a lazított nyers földbe jut. De mivel a humózus talaj nincs lefordítva, hanem fenn van, a hajszálgyökerek felül erősebben képződnek, míg a szivgyökér nem lesz tulságos hosszú.

Kézi ásásnál a föld körülbelül 30 *cm* mélyen van egy ásónyomban felfordítva, tehát ezen mélységben a gyökerek mindenütt egyformán fejlődhetnek, tehát 30 *cm* mélyen kiélik a talajt, ami az ákácznevelésnél figyelembe veendő körülmény.

5. ábra.

A Bippart-éke használatánál az idén 15 *cm* mélyen fordítottam fel a termőréteget, a jövő évben már nem kell az altalajekét használni, hanem a rendes ekével leszántok 20 *cm* mélyen s még mindig van fel nem forgatott földem. Ezzel azt szándékozom elérni, hogy az ugarolás, amely az ákáczcsemete nevelésnél elengedhetlen, csak a 3-ik, esetleg a 4-ik évben következék be.

Természetesen a megfelelő istálló- és műtrágyával ezt a célt elő kell segíteni.

A Bippart-féle kettős ekét négy hidegvérű könnyebb ló erős munkával huzza 45 *cm* mély turással, de a közönséges fuvaroslovakból hatot kell befogni.

A kombinált kettős eke egy napon (10 óra) 4000—5000 m^2 -t szánt fel. Munkaerő 3 pár ló à 10 K és egy napszámos à 3 K,

100 m^2 területnek 45 cm mélyen való porhanyítása, így kereken 80 fillérbe kerül.

Az istállótrágyával borított föld szántásánál, vagy ha a föld nedves, valamivel kevesebb a munkaeredmény, de 4000 m^2 a minimális napi teljesítmény.

Ez a szántás csakis hosszú ágyasokba osztott csemetekertben alkalmazható és nálam 400 folyóméter hosszban történt. A gyakori fordulókat kerülni kell, mert 3 pár ló által vontatott nagy ekénél a legnagyobb iparkodás mellett is szántatlanul kell hagyni a két végén 6—8 métert, amit vagy keresztbe szántunk, vagy pedig fel kell ásni.

Szántás után a kimaradó barázdákat kapával kell elegyengetni.

Altalajekével felszerelt kettős Bippart-eke ára a Kühne gépgyár r. t. moson-magyaróvári telepén 140 korona.

A szántás után azonnal le kell fogasolni a földet, a szükség szerint lehengerelni és leboronálni.

A hengerelést igen ajánlom friss szántásnál, hogy a talaj a kellő tömörítést megkapja és a felesleges levegő a hézagokból eltávolítassék.

A hengerelés és fogasolás olcsó dolog, egy kettős fogat egy nap alatt elvégez 5—6 kataszteri holdat a hengerszélesség szerint. Hengerelés után a talaj felszínét vasfogással kell porhanyítani, mivel a talaj sima felülettel könnyebben kiszárad.

A trágyázásnál mindig előnyt adok az istállótrágyának a műtrágya felett.

Igaz, hogy a műtrágya sokkal olcsóbb, de én eddig a szuperfoszfát alkalmazásánál nem láttam olyan eredményt, hogy indokolt lenne az istállótrágyát kiküszöbölni. A chilisalétrom alkalmazásánál a gyenge növényzet igen jól megerősödik, sötétzöld színt kap, de a chilisalétrom alkalmazásához sok nedvességre van szükség.

A műtrágyázott talajban nevelkedett csemeténél azt a hátrányt tapasztaltam, hogy ősszel a lombozat tovább zöld és később hull le, mint a trágyázatlan talajban nevelkedett, ami az őszi kiemelést hátráltatja.

100 négyzetméter területre az istállótrágyából 1 szekérrel, vagyis körülbelül 600 kilogrammot, a szuperfoszfátból lehetőleg ősszel, kivételesen kora tavaszon 4 kg -ot és a chilisalétromból

május végétől kezdve 0·2—0·3 *kg*-ot vízben oldva, egy nyáron 2, esetleg 3 ízben szoktam alkalmazni. Egy gramm chilisalétrom 1 liter vízben oldandó fel.

Vetés.

A tölgymakkféléket és a szárnyasmagvakat, mint előbb is említettem, kézzel vettetem. Tapasztalatom szerint 100 négyzetméterre a következő magmennyiség a legmegfelelőbb 40—40 *cm* sortávolság alkalmazása mellett:

Ákác	1·0 <i>kg</i>
Éger	3·0 "
Gledicsia	5·0 "
Juhar	5·0 "
Kőris, magas és amerikai	2·5 "
Kőris, virágos	3·5 "
Nemes dió	25·0 "
Tölgy kocsányos	35·0 "
Tölgy kocsánytalan	30·0 "
Erdei fenyő 20 <i>cm</i> sortávolra	1·5 "
Fekete fenyő 20 <i>cm</i> sortávolra	2·5 "

A fenyőcsemetenevelés a tóvárosi állami csemetekertben alárendelt s a fennebbieken kívül egyéb lombfa is inkább csak kísérleti célt szolgál, míg főfánem az ákác és tűzdugvány.

A tóvárosi csemetekertben az ákácvetésnél a kicsiny 2 soros Kühne-féle vetőgép a kívánalomnak meg nem felel, azért napi 5 koronáért béreltem rendes, ugynevezett 13 soros vetőgépet, amely egyszerre 4 sort vet.

A rendszer mindegy, csak arra kell vigyázni, hogy úgy legyen beállítva, hogy a magvat ne törje össze.

A gép beállítása úgy történik, hogy a keréktengely végeit bakokra állítom és a kormányrudat vízszintesre támasztom fel. A kerék külső abroncsát vagy a küllőket megmértem és akkor az egy fordulatra eső ut felfejtve áll előttem.

Miután 40 *cm* sortávolság mellett 100 négyzetméter bevetésénél, egy kilogramm ákácsmaggal 220 folyóméter vettetik be, a beállítás könnyűszerrel elvégezhető.

Az ákácsmagot nem forrázom, hanem iparkodom megbízható

helyről friss magot venni és csak a pótlásokat vettetem be forrázott ákáczmaggal.

Mivel egyszeri megindulással a tóvárosi csemetekertben a 4 sorosra 40 *cm*, illetőleg a közönséges vetőgépnél 42 *cm* sortávokra beállított vetőgép 300—450 méter hosszúságban megy fordulás nélkül, naponként, vagyis 10 órai munkaidőt számítva, 2 lóval be lehet vetni 20—23.000 *m*² területet.

Az előtte való boronálás és lócsere miatt czélszerű 2 pár lovat rendelni, mivel a munkaeredmény a váltott lovakkal több, tehát olcsóbb.

Munkaköltség: 1 napra az igás napszám 10 K, vetőgép 5 K, 1 férfinapszám a kormányzáshoz 3 K, 1 férfinapszám a gép után a vetősaruk tisztításához 3 K, összesen 21 K. Váltott lovakkal szántva 10 K-val több a költség, de többet is végzünk, tehát 100 négyzetméter bevetése kerül 11, illetve 10 fillérbe.

Ha netalán a föld száraz volna és a vetősaruk után nem omlanék jól be a föld s nem takarná a magot, akkor könnyű túskeboronát kell utánnajaratni, amely boronát 2 számmal is lehet huzatni. Egy nap alatt 6—7 kataszteri holdat lehet így boronálni.

A vetést rendszerint április hó utolsó vagy május első napjaiban végeztetem.

Az őszi tölgyvetést a kifagyás ellen védelmezendő és a korai kikélest megakadályozandó, 10—12 *cm* vastag földréteggel takaratom, melyet a csirázáskor gereblyével megvékonyítottak vagy lefogasolok.

A magaskőrís magot ősszel elvermelem homokkal telt gödörbe vagy ládába és a csirázása szerint a következő tavaszon vagy őszön vetem el.

Ápolás, kapálás.

Az ákáczcsemete első kapálásával sietni kell, úgy hogy a harmadik és negyedik levél megjelenésekor ez megtörténjék.

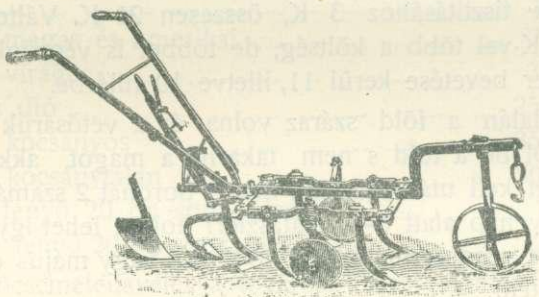
Ugyanis ennek elmulasztása nemcsak a növekvésre és kifejlődésre káros, hanem a földi bolha, eme nagy kárt okozó sziklevél pusztító rovar szaporodását is elősegíti.

Teljesen kézi napszámmal a tóvárosi 23,6 *kat.* hold kiterjedésű csemetekertben az első kapálást gyorsan elvégezni nem lehet,

mivel a munkásnépben a sok szőlő- és cukorrépatermelés miatt éppen ezen időben nagy a kereslet és ezen vidéken szokásba jött reggel 6 órától esti 6 óráig tartó napi munka miatt a legnagyobb nehézséggel jár 80—100 megfelelő munkást összeszedni.

A komáromi állami csemetekertben használt Planet kézi kapálót ezen nagy terület gyors átkapálására nem találtam elég olcsónak, jónak és gyorsnak, mivel a Planet-kapával egy nap alatt az első kapálásnál körülbelül 2000 m^2 a munkaeredmény.

Utána néztem a nagyobb uradalmaknál a már használatos és eddig is látott fogatos kapálóknek és árjegyzékeknek s azután érintkezésbe léptem a Kühne gépgyárral Mosonban. A gépgyár

6. ábra.

olyan előzékeny volt, hogy többféle rendszerű gépet küldött kísérletezésre.

Legczélszerűbbnek találtam a mellékelt 6. ábra szerinti, amelyet a gyár kivánalmam szerint megfelelően átalakított.

Ezen a gépen 3 ugynevezett ludtalpu kés és egy ékalaku kés dolgozik, tehát a földet egészen apróra morzsolja, semmi szalagot nem hagy a földben és szélességben 25—60 cm , mélységre pedig 5—12 cm között szabályozható.

A mély kapálás nyáron nem czélszerű, mivel a föld a porhanyított mélységig kiszárad.

Két gépet és két szamarat vásároltam.

A gép súlya 34 kg és ára egyenként 45 K, a szamaraké 160 K volt.

A kézi Planet-gép hátránya az, hogy a munkás taszigálja, tehát kissé vissza is rántja és kicsiny föld összehalmozódást okoz, míg

a fogatos kapálónál, állandóan előre huzatván, semmi munkavesztéség nincsen és a föld is simán marad utána.

Addig, míg igen apró a csemete, az ekeszarvát tartó suhanczon kívül szükséges egy kis fiu, aki a csacsit vezeti, de már júliusban a vezető fiu felesleges és a csacsi szépen magától belefordul a sorba és azon egészen egyenesen végigmegy.

Igen ajánlom a fogatos kapálógépet erdei kulturák kapálásához, esetleg erősebb kivitelben, vagy más rendszerben.

A kapálást úgy végeztetem, hogy a csacsifogatos gép az első kapálásnál 25 cm szélesre beállítva megy végig a sorok között.

Ennélfogva a csemetesorok mindegyik oldalán 7—8 cm kapálatlan sáv marad, csak ezt kapálják a munkások kézi erővel, apró kertészkapával.

Igy a kézi munkamegtakarítás 50—60%.

Másodszor, hasonló módon kapáltatok, míg a többi kapálásnál a fogatosgép 30—32 cm szélesen műveli a földet és a vakációban apró iskolásgyermekek gyomlálnak. Ez a magyarázata annak, hogy a tóvárosi csemetekertben gazos tábla nem volt.

A munkateljesítmény 10 óra alatt 4—7000 m². Egy suhancz napszáma 2 korona. A csacsi erősebb kapáláskor egy marék zabot is kap, mivel ha fáradt, akkor a fogatot rángatja. Egy csacsi napi ellátása alig tehető 30—40 fillérre. A kapálásnál tehát a fogatos műveléssel 100 m²-re 0·06—0·1 fillér esik.

Egy kapálógép után 10—12 leány kapálja a csemete mellékét. Tehát 100 m²-re kell 0·15—0·30 kézi napszám és ennek pénzértékét 2 K 50 fillérrel számítva, a fogatos kapálással kombinált kézi kapálás kerül körülbelül 30—70 fillérbe, az időjárás és aszerint, hogy első vagy utolsó kapálás-e.

Ezzel szemben a táblák kézi kapálásánál a napszámszükséglet 100 m²-ként 0·4—0·6 fillér lévén, 2 K 50 filléres napszám mellett a költség 100—150 fillér.

A fogatos kapálógép elkopási ideje 6—10 év; a kések olcsón kicserélhetők. Ennélfogva melegen ajánlhatom mindenkinek annak alkalmazását.

Az öntözés villanyenergiával lett volna célszerűen végezhető, de ez idő szerint azt pénzhiány miatt berendezni nem lehetett, 4—5000 K-ból az elárasztó berendezése kiépíthető lett volna és

üzemben tartása is olcsó lenne, mivel a tatai villamosművek ár-szabálya szerint 1 lóerő alig 15 fillérbe jő óránként.

Az olcsó Northon-kut csak ivóviznyerésre elegendő.

Csemetekiemelés és szállítás.

Czukorrépatermő vidéken igen nagy gond az őszi csemetekiemelés, mivel ezen időpontban történik a répa kiemelése is, amelyet iparkodik minden gazda a fagy előtt elvégezni. Tavasszal pedig Dunántul a szőlőmunkák miatt nehéz a nagyobb tömegű napszámoskéz összeszedése.

Ezen nehézségek miatt a Török-féle csemetekiemelő ekéhez fordultam, melynek szerkezete eléggé ismert.

Igen nagy előnye, hogy a csemete teljesen ép gyökérrzel kerül ki a földből. Mélyjárása igazítható. Legcélszerűbb 32—35 *cm*-re beigazítani, amikor is elvágja a felesleges vezérgyökeret, a gondatlanabb munkás is jól ültethet és nem helyezi elgörbitett vezérgyökérrel a csemetét a lyukba.

Munkateljesítése 10 órai munkaidő mellett volt 2 pár lóval 142 ezer darab válogatott első minőségű ákác- vagy tölgy-csemete és végigjárt 5800 *m*² területen. Szárazabb homoktalajon 1 pár ló is elhuzza.

Legcélszerűbb a munkásokat 200 *m* hosszban felállítani s akkor 1 eke után kell 70—80 szedő, olvasó, válogató és 4 kötöző, a szedők fele gyermek lehet.

Egyezer darab csemetekiemelése így átlagosan 80 f-be került. Ezzel szemben a kézzel való kiemelés hasonló napszámbérek mellett 1 K 70, 1 K 90 f-be kerül.

A Török-féle kiemelő eke hátránya az, hogy a 60—70 *cm*-nél magasabb törzsű ákác-csemetébe már beleakad és csak nagy erővel bírja huzni a ló. Ennek dacára nagy csemetekertekben igen ajánlatos szerszám, melynek ára egy tartalékkal együtt a feltalálónál Török Sándor m. kir. főerdőtanácsosnál 300 K.

Szegeden Kiss Ferencz m. kir. főerdőtanácsos egy nagy vas ekéről leveszi a kormánylemezt és csak az ekéfejjel egyszerűen kiszántja, kifordítja a csemetéket és a munkások összeszedik utána.

Adataim nincsenek ezen csemetekiemelésre, de úgy hallom,

hogy nem nagy a különbség a Török-féle és ezen ekével végzet munka között.

Ha az ákáczcsemete erősebb, akkor a lovak lábszárait be kell kötni, mivel az ákácztüske erősen megvérezi őket.

Vannak tranzmissziós Sack-féle járgányok, melyekkel gőzeke-szerűen lehet szántani; ha továbbra is alkalmam lett volna ezen csemetekert ügyeit intézni, úgy a Bippart talajturót a csemetekiemelésnél is alkalmaztam volna, mivel így 1 lóerővel 6—7 lóerőt is ki lehet fejtetni és nem kell a lónak a csemeték között járni.

A csemetéket a kisedés alkalmával rendszerint válogattatom és százanként fűzvevesszővel összekötöttem.

Vasuton való szállításnál az ákáczcsemete törzsét úgy vágjuk le, hogy mintegy 15 *cm* marad meg. Egy csomagba, a zsuppszalma sapkába rendszerint 500, a kisebbikből 1000 drb. csemetét kötöttünk.

Két zsuppszalmaköteget összekötve, 30—35 *kg* csomagot nyerünk.

Két csacsi elvisz naponként a vasutra 8—10 *q* becsomagolt csemetét, úgy hogy alig van szükség ezen célból fuvarosra.

A csemetekertben nagy 25 × 6 *m* nagyságu csomagoló pajtát építettem, amelyben a legnagyobb szállításokat, bármilyen időben is foganatosítani lehet és villanyvilágítással borús időben az esti órákat is fel lehet használni a csomagolásra és előkészülődésre.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halálozás. *Szeniczky* Gyula nyug. m. kir. erdőszámvizsgáló, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja folyó évi április hó 16-án elhunyt. Béke hamvaira!

A tavaszi erdőszeti államvizsga április 26-a és május 3-a közt folyt le. A vizsgáló bizottságban *Horváth* Sándor miniszteri tanácsos elnöklete alatt *Vadas* Jenő miniszteri tanácsos, főiskolai tanár, *Török* Gábor Debreczen város erdőmestere és *Fekete* Zoltán főiskolai tanár vett részt. Az írásbeli vizsgálaton a következő három kérdés volt megoldandó:

I.

Tudvalevő, hogy az erdő gondozásának és nevelésének egyik része *az erdőtalaj termőképességének fentartásából*, másik része pedig magának *a faállománynak tulajdonképeni gondozásából és neveléséből áll.*

Irja le vizsgatevő, hogy mely tényezők egyesítik és miképen azokat a feltételeket, amelyek az erdőtalaj termőképességét egymagukban biztosítják s olyanokul tekinthetők, melyekre az erdőgazda befolyását, a gazdaság céljával összeegyeztetve, mindig gyakorolhatja. Irja le továbbá, hogy abban az erdőgazdaságban, melyben gyakorlati ismereteit szerezte, a faállomány nevelése és gondozása céljából, annak keletkezésétől végleges kihasználásáig, milyen munkákat végeznek? Ha a mostani rendszert nem tartja megfelelőnek, véleménye szerint milyen eljárások alkalmazása volna kívánatos?

II.

Mily körülmények között indokolt, hogy az erdőbirtokos erdei termékeit ne c-upán nyers állapotban, hanem megmunkálva, felfűrészelve bocsássa áruba?

III.

Valamely tölgyes faállományát tövön, árverés útján kívánjuk értékesíteni. *Kiszámítandó a kikiáltási ár.*

A fatömeget törzsenként vettük fel. Minden egyes törzsre nézve megbecsültük a műfárra alkalmas törzsrészlet hosszát is. A helyszini felvétel eredményét a csatolt becslési lapon találja a vizsgatevő. Az üresen hagyott rovatok kitöltése után kiszámítandó és választékok szerint elkülönítendő az értékesítés alá kerülő fatömeg. Az eredmények összefoglalásának úgy kell történnie, hogy abból a számítás menete is megállapítható legyen. A kidolgozásba a műfa részletes kiszámítása is belefoglalandó.

A műfa köbtartalma 3 vastagsági választékosztály szerint részletezve mutatandó ki. Ezek a következők:

I.	vastagsági osztály	25 cm	középátmérőtől	30 cm	középátmérőig
II.	"	"	31 "	"	40 "
III.	"	"	41 "	"	felfelé.

Mellm. átm. cm	A műfára alkalmas rész hossza (m)										Az átlagos átmérő kiszámítása	A döntött próbatörzsek adatai	
	4	6	8	10	12	14	16	18	20	Hossz. m		Átm. cm	
I. vastagság apadása a középátmérőig (cm)												I. vastagsági osztály :	
I. vast. osztály												1	35
30	///	////	////	///	///	///	///	///	///	///	///	3	34
32	/	///	///	////	///	///	///	///	///	///	///	5	33
34	///	////	////	///	///	///	///	///	///	///	///	7	31
36	//	///	///	////	///	///	///	///	///	///	///	9	30
38	///	////	////	///	///	///	///	///	///	///	///	11	28
Össz.												13	26
												15	24
												17	20
												19	14
												21	6
												Összesen	
II. vastagság apadása a középátmérőig (cm)												II. vastagsági osztály :	
II. vast. osztály												1	43
4	//	///	////	////	///	///	///	///	///	///	///	3	41
42	/	/	///	///	///	///	///	///	///	///	///	5	40
44		/	//	///	///	///	///	///	///	///	///	7	39
46	/		///	///	///	///	///	///	///	///	///	9	38
48		/		//	///	///	///	///	///	///	///	11	37
50			/		///	///	///	///	///	///	///	13	36
Össz.												15	33
												17	30
												19	27
												21	22
												23	17
												25	10
												27	—
												Összesen	

A középátmérők megállapításánál a döntött próbatörzsek alakja veendő irányadónak (l. a becslési lapon). A próbatörzsek méretezése csak a törzsfa egy részére terjedt ki, úgy hogy a csúcs és az ágfa köb tartalma nem is képezheti a számítás tárgyát. A termelési, közelítési stb. apadékot a vizsgatevő belátása szerint veheti fel.

Egységárak

1. a műfánál köbméterenként:

I.	II.	III.
vastagsági osztály:		
10 K	20 K	30 K

2. A tűzifánál ürköbméterenként 2 K.

A vizsgára 13-an nyertek engedélyt, kik közül 12-en jelentek meg. Oklevelet 11-en nyertek, névszerint: Ciganovics Vladimír, Csurilla Béla, Graef Károly, Hénel Jenő, Kalmár Elemér, Kasper Alfréd, Kiss László, Kováts István, Lange János, Sallak János, Till Dénes.

Fekete Zoltán.

Erdei kihágások feljelentésének határideje. Mióta a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901. évi XX. t.-cz. 22. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a m. kir. belügyminiszternek és a m. kir. igazságügyminiszternek a rendőri büntető eljárás szabályozása tárgyában kiadott 65000—1909. B. M. számú rendelete életbe lépett, igen gyakran előfordul, hogy az elsőfoku rendőri büntető bíróságok az oly erdei kihágási bejelentéseket, melyek az elkövetés napjától számított három hónapon túl jelentetnek fel, végzéssel elutasítják.

Az indokolás rendszerint az, hogy a bejelentés a Btk.-nek a kihágási Btk. 31., illetve 12. §-ai által kijelölt 112. §-ában meghatározott határidőn túl nyújtott be.

A sértett az 1879. évi XXXI. t.-cz. 86. §-ára való hivatkozással természetesen felfolyamodással él, de nem fejtván ki kellőképen álláspontját, a felfolyamodás rendszerint eredménytelen marad, s hónapok mulva megérkezik a II. foku büntető bíróság általánosan ismert végzése, mely szerint: „az elsőfoku rendőri büntető bíróság végzése indokainál fogva helybenhagyatik, mert az 1879. évi XXXI. t.-cz. 86. §-a, mint amely kizárólag a büntethetőség el-

évüléséről beszél, az erdei kihágási ügyek mérlegelésénél figyelembe nem vehető“.

Ezen végzéseken megnyugodni nem lehet, mert azok fenti indokolásuk szerint téves alapon hozatnak és fennálló törvénybe ütköznek.

Remélhetőleg az új erdőtörvény el fogja oszlatni az e tekintetben fennálló kételyeket.

Téves alapon hozatnak a fenti végzések, mert az erdei kihágásokra nézve nem a büntetőtörvénykönyvben, hanem az 1879. évi XXXI. t. cz. 86. §-ában meghatározott elévülési határidőhöz kell alkalmazkodni. Mert igaz ugyan, hogy a kihágási törvény az eljárás általános szabályaként utal a büntetőtörvénykönyvre, azonban *csak feltételesen*.

Az 1879. évi XL. t. cz. 12. §-a ugyanis így szól: „A büntet-tekről és vétségekről rendelkező büntetőtörvénykönyv általános határozatai, *amennyiben jelen törvény ellenkezőt nem állapít meg*, a kihágások eseteiben is alkalmazandók“.

Az ellenkező megállapítás pedig meg van, amennyiben a kihágási büntetőtörvénykönyv 31. §-a világosan kimondja, hogy a büntető eljárás megindítása — *amennyiben külön törvény ellenkezőt nem rendel* — hat hó alatt évül el.

A külön törvény pedig az erdei kihágásokra nézve csak az 1879. évi XXXI. t. cz. lehet. Ennek pedig 86. §-a az erdei kihágások *büntethetőségére* a kihágás elkövetésének napjától számított két évet állapít meg.

De ahhoz sem férhet kétség, hogy a büntethetőség alatt az

500 év óta gyógyítanak csuizt, kőszvényit, ischiast stb.

Trencsentepliez

radioaktív kénes hőforrásai és iszapfürdői. Szállodák fürdőkkel egybeépítve, azért egész éven át nyitva. Hidegvizgyógyintézet. Diétetikus konyha. *Uj fürdők. Uj szállodák. Uj iszapfürdők.* Házikurához: Kénes iszap- és vizszétküldés.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai és azok hozzátartozói a június 15-től szeptember 1-ig terjedő idő kivételével napi 8 koronáért szobát, ellátást, fürdő- vagy iszapkezelést kapnak. Aki ezt a kedvezményt nem veszi igénybe, de a fürdőigazgatóság házaiban lakik, a lakásnál és fürdőknél 50% kedvezmény élvez. Iszapszétküldésnél 10%.

eljárás megindíthatását kell érteni, nem pedig az eljárás teljes lebonyolítását a büntetés végrehatásával együtt, mert erre az utóbbira nézve az 1879. évi XXXI. törvényczikk külön a 88. §-ban intézkedik.

Az 1879. évi XXXI. t.-cz. 86. §-a tehát csakis úgy értelmezhető, hogy — miután az erdei kihágások büntethetősége a kihágás elkövetésének napjától számított két év alatt évül el — a sértettnek a kihágás elkövetésének napjától számított két éven belül bármikor jogában áll jogainak érvényesítése iránt a kihágóval szemben az eljárást megindítani.

A megszüntető végzés ellen a 65.000—1909. B. M. számú rendelet 151. § 3. pontjának 2-ik bekezdése szerint kétfoku felfolyamodásnak van helye.

Ha tehát az elsőfoku rendőri büntető bíróság ily törvénybe ütköző megszüntető végzést hoz, az ellen a fentiekben vázolt indokolással fel kell folyamodni. Ha a másodfoku bíróság az elsőfoku megszüntető végzést meg nem változtatja, illetve az eljárás folyamatbatételét el nem rendeli, harmadfoku döntést provokáljunk.

P. E.

Magyar fatermelők Ázsiában. Politikai eseményekkel kapcsolatban az osztrák, magyar és külföldi tőkésék és faipari vállalkozók figyelme a kisázsiai erdőkincsek felé fordult. Nagyszabású faipari vállalatok létesítéséről van szó, melyeknek faállománya via mare a nyugati vámkülföldre menne.

Bár az idő erre a nyugati piacokon is uralkodó pangás miatt nem a legkedvezőbb, mégis biztosra vehető, hogy a tervbe vett vállalatok létrejönnek és a világpiaczon a magyar fának heves versenyt fognak okozni.

Kapcsolatban a kisázsiai erdőkben létesítendő vállalatokkal, szó van a Kaspi-tenger mentén, Perzsiában levő tölgy- és egyéb keményfaerdőségek kitermeléséről is. A köztudatban Perzsia mint fában rendkívül szegény ország szerepel, ami általánosságban helyes is, azonban az Elbrus hegyláncz, mely a Kaukázust a Himalaja hegységgel összeköti, a Kaspi-tenger felé forduló oldalán gyönyörű őserdővel van borítva.

Mesandaran tartományban a Charutkanar patak menten 20—25 km hosszú erdő terül el, mely a Kaspi-tengerig nyulik le. Ezen

1. kép. Perzsia erdeiből.

erdő faállománya gyönyörű platánfa, égerfa, és azadnak nevezett fa, mely hivatva van a mi kőrisfánkat pótolni; 200—400 *m* magasságban egy damiragatsch nevű fa fordul elő, mely a gyertyánfához hasonló, azonban annál jóval keményebb és nehezebb, 70—80 *cm*

2. kép. Perzsia erdeiből.

mellmagasságu vastag törzsekben, míg égerfa 1 *m*-ig vastag törzsekben fordul elő. Végül bükkkel elegyesen *tölgyfa* is. Mily gyönyörű fatörzsek! Ideális növés, egyenesek mint a gyertyaszál, az *ágmentes* rönkmagasság 20—25 méter, átlag 110—120 *cm* mellmagasságu átmérővel. Egyes törzsek 2-80 *m*-ig vastagok. A fa finom évgűrűs, de nem lágy, meglehetősen egészséges, azonban vízsávok is előfordulnak.

Minél magasabbra megyünk, annál szebb a tölgy növése és méretei. 1800 *m*-nyire a tenger színe felett még gyönyörű példányokat találni, 2000 *m* magasságban már kisebbek.

A tölgy tulnyomóan bükkkel elegyesen lép fel, de tiszta tölgyállományok is vannak. Így H. M. fatermelő, aki egy osztrák

konzorcium megbízásából ezen erdőterületeket megtekintette, Khalarabad mellett egy fensikon 1200—1400 *m*-nyire a tenger színe fölött 8 *km* hosszú, mintegy 2 *km* széles tölgyerdőt talált, melynek ágmentes rönkmennyisége 1,200.000 köbmétert tesz. Összesen az Elbrus hegységben mintegy 8,000.000 köbméter ágmentes tölgyrönkfát lehetne termelni.

A perzsa erdők, melyekről itt néhány fényképfelvételt közlünk, perzsa nagybirtokosok tulajdonában vannak, akikkel a szerződés a konzulátus előtt megkötött. A fa csak a kitermelés arányában fizetendő, még pedig a tiszta ágmentes tölgyrönkfa köbmétere nem is kerül *egy koronába*. A vételárnak csak kis része fizetendő készpénzben, míg az illető erdőbirtokosok, a vételárhátralékkal a kitermelés céljából alapítandó részvénytársaság részvényesei maradnak. A fa kiszállítása nem jár nagyobb nehézségekkel, munkások, igavonó állatok rendkívül olcsón és tetszés szerinti mennyiségben állanak rendelkezésre. A fát vasuton kellene szállítani a Kaspi-tengertől a Fekete-tengerig, ahol már az egész világ szabadon áll előtte.

Az itt közölt képek H. M. fatermelő felvételei.

Helyreigazítás. Stark Dezső: „Ártereink erdősítéséről“ című cikkében, amely lapunk folyó évi VII. füzetében jelent meg, sajtóhiba csuszott be. A 346. oldal 3. bekezdésének 3. sorában

3. kép. Perzsia erdeiből.

ugyanis ez áll: „és az ákáczfát“, holott az eredeti cikkben a jelzett mondat így hangzik: „Részemről az áröntéseknek állandóan kitett lágyfaerdőkben minden változtatás nélkül meghagynám továbbra is a fűz-, a nyár- és az égerfát“.

A tuskórobbantásról. A tárgyilagos vitatkozás kétségkívül lapunk intenczióinak szolgálatában áll, azért megpróbálom védeni a fenti cím alatt már kifejtett nézeteimet, melyek ellenében Zier Árpád ur volt szíves tapasztalatait leköszölni.

Azt mondja, hogy ő minden előzetes tanulás nélkül foglalkozott a dinammon és astralit használatával és a kettő között hatáskülönbséget nem tapasztalt. Előnyösebbnek tartja a drótvezetékekkel és villanyos battériával való robbantást, mint a fulminatszínór alkalmazását, mely szerinte veszélyes; és pártolja az astralitot azért is, mert az magyar gyártmány.

Részemről ismételen is azt ajánlom mindenkinek, hogy ha akár egyik, akár másik robbantószerrel óhajtana megismerkedni: okvetlenül szerezze be azokhoz a legbehatóbb gyakorlati, sőt elméleti tájékoztatást is, nemcsak azért, mert a felületesség itt közveszélyes könnyelműséggé válik, de azért is, mert a gyakorlati utbaigazítás révén időt és költséget takarít meg és munkája sikerét is biztosítja.

A tuskórobbantásnál ez nagyon lényeges, mert ha valaki alaposan érti a dolgot, az csaknem fele költséggel, fele munkával végzi azt, mint a tapasztalatlan.

Zier ur is mondja, hogy a patronok elhelyezéséhez érteni kell. De mennyire! Hisz ez a leglényegesebb tudnivaló, amire azonban csak a tapasztalat tanítja meg az embert, drága kísérletezés árán, ha nincs gyakorlott tanítója.

És talán Zier ur éppen azért nem ismert fel hatáskülönbséget az astralit és dinammon között, mert nem mutatta meg neki egy ahhoz jobban értő szakember, hogy egyik és másik milyen elhelyezésben fejti ki legelőnyösebben a hatását. Én nem a magam munkája után ítélem, hanem abból, amit a hivatásos szakértők saját reputációik érdekében bemutattak egy- és ugyanazon területen. És bizony e bemutatónál a dinammon győzött!

Hogy a dróthuzalos, battériás robbantás ajánlatosabb volna, mint a fulminás színórral való munka: ezt sem fogadom el.

Nem pedig azért, mert a drótkezelés nehézkes, a battéria drága, csak intelligens ember kezébe való és a tuskóirtás befejeztével értékét veszti; de nem is hibátlan a munkája és főleg azért, mivel az ilyen robbantás után az egész terület szinte telítve van embernek, állatnak kellemetlenkedő sodronydarabokkal, melyek a robbantás közben százfélé röpködnek.

Zier ur főleg azért ajánlja a battériás gyujtást, mert szerinte ez feltétlenül biztos; meglepetés ki van zárva. Ezen állítására nálunk ráczáfolt a valóság, még pedig éppen akkor, midőn a battériát a mérnök kezelte! Saját szememmel láttam, hogy csütörtököt mondott, mire a mérnök azt adta magyarázatul, hogy *rövidzárlat* történt. T. i. a két sodronyvezeték érintkezett s azért nem sikerült a gyujtás. Kérem: hányszor fordul ez elő, ha közönséges munkások kezében van a készülék? Vagy talán az kényelmet és előnyt jelent, hogy minden gyujtásnál azt a 100 méteres két szál drótot ki kell huzogatni, eligazítani, robbanás után rendbehozni, felcsavarni, ki- és bekötni!?

PÖSTYÉN

ma már kettős fogalom.

1. Hires iszapforrásai esz-, kőszvényeseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuak.

2. Kitűnően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szívbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen nyáron nyitva. Felvilágosítást nyújt a

Fürdőigazgatóság.

Egyesületünk tagjai utalvány alapján
:: kedvezményben részesülnek. ::

Bővebbet az elnökségnél.

Én bizony jobbnak, célszerűbbnek találtam a fulminat-zsinór használatát minden tekintetben, különösen ott, ahol sűrűn állanak a tuskók, közel egymáshoz és ott is, hol nem sürgős a munka. Mert ilyen helyeken lehet takarékoskodni a különben drága zsinórral; a kezelése pedig oly kényelmes és egyszerű, hogy a veszélyessége is éppen e révén a minimálisra redukálódik.

Hogy a gyújtókanócz okozhat veszedelmet, az olyan észrevétel, mintha valakit az öngyilkosságtól féltenénk. A gyújtókanóczot olyan hosszúra vágom, hogy ha távozásom közben meg is botlom, el is esem, akkor is kényelmesen kijuthassak a veszélyes körzetből.

De igenis veszélyes dolog a robbantó *gyutacs*, amire a Nóbel czég külön körözüvényben is figyelmeztette rendelőit abból az alkalomból, hogy a gyárában a munkások könnyelműsége folytán ilyen gyutacsok tömegesen felrobbantak.

Ezt a veszélyes holmit azonban nem lehet nélkülözni sehogyan sem s ellenében csakis az óvatos figyelmeztetés és felügyelet nyújt biztonságot.

A dinammon használatánál a battériás gyújtást azért is czél-szerűtlennek vélem, mert éppen velem történt, hogy egy alkalommal, ámbár 187 lépésre voltam az aknától, mégis csaknem póruljártam, mert egy jókora tuskódarab alig egy ölnyire zuhant le mellettem. Tehát bátran állithatom, hogy a tuskórobbantásnál a dinammon veszélyes körzetének határa egész 200 lépésig terjed. Ebből az következik, hogy ilyen hosszú dróthuzalokat kell használni a gyujtáshoz. Tessék ezt elképzelni tuskódarabokkal teleszórta, hepehupás, tüskés-bokros erdei talajon, ott, ahol a munka ugyancsak sürgős és az is lényeges, hogy minél olcsóbb, tehát minél egyszerűbb emberek dolgozzanak.

Nézetem szerint a dróthuzalos gyujtás való kőbányákba utakhoz, hidakhoz, de az erdei tuskórobbantásnál sokkal több körülmény szól ellene, mint mellette. *Stark Dezső.*

Schrecker János: Az istállótrágya kezelése, tekintettel annak üzemi jövedelmezőségére. Kapható a „Pátria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25. Ára 5 korona.

Az istállótrágya helyes kezeléséről való fogalmak az utóbbi évtizedben *gyökeres átalakuláson mentek át*, úgy hogy mindenki, aki a gazdasági tudomány

ezen ágát az utóbbi években figyelemmel nem kísérte, sok újat találhat Schrecker könyvében.

Részletesen szól a szerző a trágya istállóban való kezelésről, a tőzeges trágyakezelésről és a legmodernebb kezelési rendszerről, a trágya és hügylé külön való eltartásáról, a hügylégzaddálkodásról.

A kezelés költségeire nézve trágyatelepek, gyűjtőtartányok építésére részletes terveket és *költségvetéseket* talál az olvasó.

Emellett szerző érthető, könnyű formában adja magyarázatát a trágya érésének, hatásának és értékének.

Bebizonyítja végül, hogy mily óriási fontossággal bír a gazdára nézve az, hogy az istállótrágyájának megóvására kellő gondot fordítson és hogy mily kitűnő rentabilitással bír mindazon befektetés, amelyet a trágya helyes megóvása szükségessé tesz.

Kogutowicz-Littke: Világatlasz. Most jelent meg a 10. füzet ebből a nagyjelentőségű földrajzi munkából, melyet a Magyar Földrajzi Intézet r.-t. kibocsát. A mexikói háborus bonyodalmak, melyek az olvasó közönség figyelmét az új világ felé irányítják, napról-napra komolyabb stádiumba kerülnek és máris megjelent a harczszintér magyar nyelvű, tökéletes tájékoztatást nyújtó térképe a Világatlasz most megjelent füzetében. A nagy tudományos készültségről tanuskodó mű szerkesztői a megjelenés sorrendjét a napi szükséglettől is teszik függővé, hogy ezáltal is rátereljék a közönség figyelmét e monumentális vállalkozásra. Közép-Amerika térképén kívül találjuk Magyarország 1:1,500.000 mértékű térképét is. Ez a lap teljesen magyar munka, gyönyörű hegyrajza legjelesebb tudósaink folytonos ellenőrzése mellett készült és így minden eddiginél autentikusabb. Közel 4000 helyneve a legfinomabb jól olvasható metszés, teljes vasúthálózat és megyei beosztás fokozza használhatóságát. Szintén teljesen magyar munka Afrika hat különféle térképe. E kisebb térképek mindegyike nagy gondal összegyűjtött legujabb adatokat tartalmaz, könnyen áttekinthető összeállításban és izléses kivitelben mutatják be a legujabb expedíciók és tudományos kutatások eredményeit, hogy közönségünk is megismerhesse ezt a fekete világrészt, mely az európai érdekszférákat napról-napra közelebről érinti. Prospektus és mintalapokat készörömetst küld a kiadóintézet (Magyar Földrajzi Intézet r.-t. Budapest, V., Rudolf-tér 6.).

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámába kinevezte *Sóska* Gyula kir. főerdőmérnököt kir. erdőtanácsossá.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámába kinevezte m. kir. segéderdőmérnökökké *Biró* Béla, *Földes* Tibor, *Schultz* Károly, *Schmotzer* Gyula, *Matyasovszky* Emil, *Botos* Géza, *Balds* Dezső, *Litassy* István, *Steyer* Sándor, *Faller* József és *Szilárd* Tivadar m. kir. erdőmérnökgyakornokokat, valamint *Nagy* Imre okleveles erdőmérnököt; továbbá díjtalan m. kir. erdőmérnökgyakornokká a következő végzett erdészeti főiskolai hallgatókat: *Laczkó* Bélát (Fehértemplomba), *Lux* Zoltánt (Besztercebányára), *Győrössy* Endrét (Aradra), *Brozsek* Pált (Zsarnóczára), *Hénel* Jenőt (Máramarosszigetre), *Jahn* Rezsőt (Bustyaházára), *Forster* Imrét (Nagybányára), *Budzinszky* Ottót (Balassagyarmatra), *Botos* Sándort (Sepsiszentgyörgyre), *Matyasovszky* Lászlót (Csikszeredára), *Sára* Jenőt (Brassóba), *Bella* Jánost (Zágrábba), *Tomp* Frigyes (Beszterczére) és *Hajdu* Jánost (Apatinba).

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

I.

KÖRRENDELET.

a számadási évet illető bevételeknek a pótutalványozási időszak alatt az illető számadási év javára való előírása tárgyában.

Valamennyi kincstári erdőigazgatóságnak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

17883/1914/I/B/1. F. M. szám. — Azon felmerült kérdés alkalmából, hogy a múlt évi hitel terhére termelt, de csak a pótkezelési időszak alatt értékesített fának eladásából befolyó jövedelem a múlt, vagy a folyó év javára irandó-e elő, utalok az állami számvitelről szóló 1897. évi XX. t.-cz. 25. §-ában és illetve az ezen törvény végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 96. §-ában foglalt határozmányra.

E szerint az idézett törvény, de főleg az annak végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 96. §-a világosan elrendeli, hogy a pót-utalványozási időszak alatt a múlt évet illető bevételek nem irhatók elő tetszés szerint a múlt, vagy a folyó év javára, hanem azok mindenkor a múlt évi kezelés keretében veendőek számba.

Budapest, 1914. évi május hó 3-án.

A miniszter rendeletéből:

Téglás
miniszteri tanácsos.

II.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 1914. évi április hó 13-án 65596/1914/II/B/1. sz. alatt kelt és valamennyi törvényhatóság-hoz intézett rendelete.

Dr. Kereszty, dr. Wolf és Társa vegyészeti gyár részvénytársaság ujbpesti (Budapest-Ujbpest, Fő-utca 5.) cég hozzám benyújtott kérvényében kártékony és duvad irtására olyan saját-készítményü Strichmint ajánlott, melyek hasonló külföldi készítményeknél olcsóbbak, de azokkal a versenyt minden tekintetben kiállják. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter ural egyetértőleg felkérem a törvényhatóságot, hogy a duvad-mérgezés tárgyában a m. kir. belügyminiszter által kiadott 23543/1895. és 25444/1897., illetőleg 16086/1900. sz. körrendeletekre való utalással az 1907. évi III. t.-cz. 13. §-a alapján hazai beszerzésre kötelezett hatóságok, valamint az érdeklődő közönség figyelmét az említett honi gyártmányokra felhívni sziveskedjék.

A miniszter rendeletéből:

Roth Loránd s. k.
miniszteri tanácsos.

Faarverések eredményei.

Alábbiakban az eladás tárgyának (választék, fanem, méretegység) megjelölésén kívül az elfogadott, rendszerint legmagasabb árajánlatot közöljük, amely után zárjelben azt a százalékot jelezzük, amelylyel az elért ár a kikiáltási árat meghaladja. Ez utóbbit tehát úgy számíthatjuk ki, ha a közölt árat ezzel a százalékkal csökkentjük.

I. Tövön.

Besztercei m. kir. erdőgazgatóság (1914. május 7.):

Szamosvölgyi felső m. kir. erdőgondnokság. 847 kat. holdat kitevő 1914—1918. évi vágásterületén becsült luczfenyőhaszonfa 91.654 m³ à 10·75 K (+ 3%), jegenyefenyőhaszonfa 26.678 m³ à 9·24 K (+ 3%), kőrishaszonfa 602 m³ à 15·30 K (+ 3%).

Zólyomkecskési volt urbérések (1914. május 11.):

Tölgyműfa 315 m³ à 17·85 K (+ 0·8%), tűzifa 71 ürm³ à 1·00 K (+ 0·8%).

Maroshévíz község (1914. május 11.):

50 kat. holdon becsült lucz- és jegenyefenyőépületfa 9856 m³ à 5·58 K (+ 0·01%).

II. Kitermelt állapotban.

a) Műfa.

Apatini m. kir. erdőhivatal (Bezdnán, 1914. ápr. 22—23.):

Bezdnáni m. kir. erdőgondnokság. Tölgyépületfa 32 m³ à 29·86 K (+ 12%), tőár 29·24 K.

Lippai m. kir. főerdőhivatal (1914. ápr. 28.):

A dorgosi m. kir. erdőgondnokság vágásaiból termelt és a maroseperjesi marosparti rakodóra kiszállított *tölgykerítésoszlop* 2 m. h. 264 drb. à 0·80 K, m³-ként 8·72 K (+ 24·6%). Ugyanaz 2·5 m. h. 180 drb. à 1·17 K, m³-ként 9·96 K (+ 24·6%). Ugyanaz 3·0 m. h. 24 drb. 1·97 K, m³-ként 11·21 K (+ 24·6%).

b) Tűzifa.

Apatini m. kir. erdőhivatal (Doroszló, 1914. ápr. 21—22.):

Doroszlói m. kir. erdőgondnokság. Cserhasáb 725 ürm³ à 11·39 K (+ 18·75%), tőár 10·39 K. *Tölgyhasáb* 27 ürm³ à 9·97 K (+ 18·75%), tőár 8·97 K. *Cser- és tölgydorong* I. oszt. 224 ürm³ à 8·55 K (+ 18·75%), tőár 7·55 K. Ugyanaz II. oszt. 15 ürm³ à 6·17 K (+ 18·75%), tőár 5·17 K. *Selejt* 30 ürm³ à 5·74 K (+ 18·75%), tőár 4·74 K. *Tölgy- és csertuskó* 301 ürm³ à 7·12 K (+ 18·75%), tőár 6·12 K. *Selejt* 38 ürm³ à 5·34 K (+ 18·75%), tőár 4·34 K.

Apatini m. kir. erdőhivatal (Bezdnán, 1914. ápr. 22—23.):

Bezdnáni m. kir. erdőgondnokság. Cserhasáb 22 ürm³ à 10·98 K (+ 14·4%), tőár 9·73 K. *Tölgyhasáb* 311 ürm³ à 9·60 K (+ 14·4%), tőár 8·35 K.

Cser- és tölgydorong I. oszt. 108 $\text{ü}r\text{m}^3$ à 8·23 K (+14·40/0), tőár 6·98 K.
Ugyanaz II. oszt. 81 $\text{ü}r\text{m}^3$ à 5·94 K (+14·40/0), tőár 4·69 K. *Selejt*
 155 $\text{ü}r\text{m}^3$ à 5·48 K (+14·40/0), tőár 4·23 K. *Tuskó* 231 $\text{ü}r\text{m}^3$ à 6·86 K
 (+14·40/0), tőár 5·61 K.

Lippai m. kir. főerdőhivatal (1914. ápr. 28.):

Dorgosi m. kir. erdőgondnokság:

a) *marosaszói-marosparti* rakodón készletezett vegyes keményhasáb
 2220 $\text{ü}r\text{m}^3$ à 5·25—5·65 K (+1·80/0), tőár 2·14—2·54 K. Vegyes kemény-
 dorong 336 $\text{ü}r\text{m}^3$ à 4·55—5·15 K (+1·80/0), tőár 1·42—2·04 K. *Selejtes*
 hasáb 88 $\text{ü}r\text{m}^3$ à 4·60 K (+1·80/0), tőár 1·50 K;

b) *maroseperjesi-marosparti* rakodón készletezett vegyes keményhasáb
 3710 $\text{ü}r\text{m}^3$ à 4·50—4·90 K (+0·50/0), tőár 1·60—2·00 K.

III. Eredménytelen faárverések.

Besztercei m. kir. erdőigazgatóság (1914. május 7.):

Borgói felső és szamosvölgyi alsó m. kir. erdőgondnokságok 1914—1918.
 évi 967 + 425 kat. hold vágásterületei.

Lippai m. kir. főerdőhivatal (1914. ápr. 28.):

A dorgosi m. kir. erdőgondnokság kerületében kitermelt és a marosaszói-,
 valamint a maroseperjesi-marosparti rakodón készletezett vegyes kemény
 dorongfa 2104 $\text{ü}r\text{m}^3$.

Korompa nagyközség (1914. május 14.):

31 kat. holdon becsült lucz-, jegenye- és vörösfenyő-épületfa.

ARANYOSI GYÖRGY ALBERT
 önk. házasnévelő, árt. nyug. főelgond.
 Budapest, I., Budafoki-ut 22. szám.
 Szigonyszemle: SZÉNÉRCZ BUDAPEST.
 TELEFON: 130-93

**Az „Erdészeti Lapok“ 1914. évi XI. füzetének
tartalma:**

	Oldal
<i>Bartha Sándor</i> : Néhány szó a tóár helyes kiszámításáról... ..	543
<i>Hajdu János</i> : Vizmosáskötések Nógrád vármegyében	549
<i>Pöschl Ferenc</i> : Gépek használata a csemetekertekben és a tóvárosi állami csemetekert berendezése	571
KÜLÖNFÉLÉK. Halálozás. — A tavaszi erdészeti államvizsga (<i>Fekete Zoltán</i>). — Erdei kihágások feljelentésének határideje (<i>P. E.</i>). — Magyar fatermelők Ázsiában. — Helyreigazítás. — A tuskóirtásról (<i>Stark Dezső</i>). — Schrecker János: Az istállótrágya kezelése. — Világatlasz	585
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből ...	598
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA	598
FAÁRVERÉSEK EREDMÉNYEI	600
HIRDETÉSEK	I—XV

I

**Az „Erdészeti Lapok“, 1914. évi XI. füzetének
HIRDETÉSEI.**

**Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.**

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm sulyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

PIEPER-féle „WALDFEL“

német birod. szab.

fatuskó robbantásához.

PIEPER ADOLF gyára, MOERS a. RHEIN.

(1. XII. 8.)

KUZMA GYULA, hites törvényszéki szakértő,
erdőmérnöki irodája

(2. XII. 7)

ZÁGRÁB, Hercegovacska-u. 18/a.

:: ELVALLAL MINDEN SZAKBAVÁGÓ MUNKÁT. ::

AKNASZLATINAI GYÖRGY ALBERT

okl. bányamérnök, ávt. nyug. főfelügyelő

irodája:

Budapest, I., Budafoki-ut 22. szám.

Sürgőnyczim: **SZÉNÉRCZ BUDAPEST.**

TELEFON: 130-95.

(4. XII. 11.)

**Erdővédő szolgálati
egyenruhák, köpenyek,
bundák és sapkák**

méret szerint, kitünő minőségű
anyagból **olcsón** kaphatók

GUTMANN J. és TÁRSA cégénél
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 16.

Kérje 12. számú mintázott árjegyzékünket.
(3. XII. 11.)

Berson *Summarok a legjobb*

(6—6.)

Peremartoni NAGY SÁNDOR
Erdőértékesítési és erdőmérnöki iroda,
Budapest, VI., Liszt-Ferencz-tér 13. sz.
TELEFON: 50. TELEFON: 50.

Erdőbirtokok, faállományok, erdei termékek értékesítése megbízás alapján. Adás-vételi szerződések, üzleti kötelevek felülbírlása. Erdőbecslések. Kihasznlási tervek. Erdei és fűrészüzemek szakellenőrzése. Házi kezelések berendezése, ellenőrzése. Fakereskedelmi szakvélemény peres és perenkívüli ügyekben. Usanceok ismertetése. Calculatiok.

(9—14)

MÜLLER ÁRMÍN
 vas- és fém-tömegeszközök gyára,
 erdészeti mérő- és jelzőeszközök

BUDAPEST, VI., ÜTEG-UTCZA 19. SZÁM.
TELEFON 137-57.

KÜLÖNLEGESSÉG:
 Sándor Lajos m. kir. kereskedelemügyi
 minisztériumi műszaki tanácsos **szab.**
„DIADAL” talpfakapcsolóinak
kizárólagos gyártása ::

Az egyetlen hazai ilyenmü vállalat, hol mindennemü erdészeti szerszámok
 jutányos áron kiszolgáltatva vannak. Nincsen zavar a beszerzésnél,
 gyors és pontos kiszolgálás, versenyárak. — Számos m. kir. állami erdő-
 hivatal, járási erdőgazdálkodások, városi és uradalmi erdőhivatal állandó
 szállítója. Tömeges elismerőlevél vevőktől.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (5. XXIV. 11.)

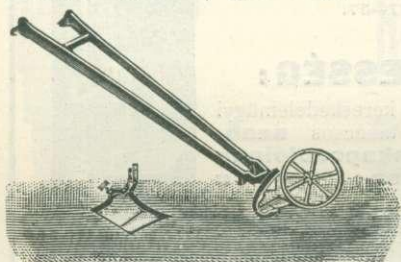
Akadémiai képesítésü főerdész, nőtlen, több nyelvet beszél, az erdőgazdaság és vadászat, a fa- és fűrészkezelésben jártas, legjobb ajánlatokkal, aki kötelezettséget vállal az uradalom jövedelmeinek emelésére, állást „keres”, „Birtokkezelő vagy főerdész” alatt a kiadóhivatalnál. (8. IV. 3.)

Báró Springer Gusztáv ömértósága vágvölgyi uradalmában kerületi erdészállás betöltendő. Pályázhatnak oly magyar honpolgárok, kik erdészeti iskolát végeztek, néhány évig gyakorlatilag

már működtek s a magyar, német és tót nyelvet birják. Bizonyítványmásolatokkal ellátott ajánlatok Uradalmi Jóságigazgatóságához Bucsány, Nyitra megye intézendők. (10. II. 2.)

Az egykereki kézikapáló és töltögető eke. Minden faiskolában nélkülözhetetlen az egykereki kézikapáló és töltögető eke.

Sulya 8 kiló, sortávolság tetszés szerint állítható — sulypont kerékre esik —, igen nagy munkaaeredményével tetemes kézierőt

takaríthatunk meg. Könnyű és biztos kezelés tekintetében minden más hasonló eszközt felülmúl, jó, gyors és szép munkát végez, maga után barázdát nem hagy, csemetesorokat földdel nem borítja, a nagyobb gyomokat az ekevas elvágja, azok az eke előtt

nem torlódnak össze, csemetesorokban károsítás ugyszólván elő nem fordulhat, kézzel gyomlálás csak a csemetesorokban szükséges. Ezen készülék olcsósága feltűnő, ára 16 korona, töltögetőfejjel 20 korona. Stádel Károly örökösei gépgyára Győrött. (7. IV. 4.)

Tölgyfaeladási hirdetmény. 373/1914. sz. — Illyefalva nagyközség alulírott előljárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező s határában fekvő erdeje „B” üzemosztály 13., 15., 16., 17., 20. és 24. számú osztagainak összesen 176·52 kat. hold területén levő összesen 10.714 szál 15—106 cm mellmagassági átmérővel bíró tölgyfa anyagát, mely a hivatalos becslés szerint 9997·4 m³ kéreg nélküli műfát, 1985·3 m³ hasáb tűzifát, 3074·1 m³ vegyes tűzifát (dorong- és ágfa), vagyis összesen 15056·8 m³ fatömeget teszen ki, a nagyméltóságú m. kir. földmivélsügyi miniszter urnak 15519/1914/I/A/2. számú engedélye alapján 1914. évi. június hó 15-én d. e. 10 órakor Illyefalva nagyközség házánál megtartandó, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja.

Kikiáltási ár 250.000 K, azaz kettőszázötvenezer korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 20⁰/₀-a, vagyis 50.000 K, azaz ötvenezer korona.

Árverési és szerződési feltételektől eltérő, vagy későn érkező és utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Szabályszerűen kiállított írásbeli zárt ajánlatok, a szóbeli árverés kezdete előtt, az árverező bizottság elnökénél nyújtandók be. Az írásbeli zárt ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe, ha szabályszerűen vannak kiállítva és olvashatóan azon nyilatkozatot tartalmazzák, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

A részletes fabecslés, árverési és szerződési feltételek Illyefalva községházánál és a m. kir. erdőgondnokságnál Sepsiszentgyörgyön a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árverezni szándékozóknek szabadságukban áll, hogy az árverés tárgyát képező faanyagot a helyszínén előzőleg megtekintsék és esetleg saját közlegeikkel megbecsüljék a községi előljáróságnál való előzetes jelentkezés és engedélykérés kötelezettsége mellett.

Az erdő a községtől 3·4, Uzon vasuti állomástól 9·4 km távolságra van. A kiszállítás igen kényelmes.

Illyefalva, 1914. évi május hó 4-én.

Farkas Mihály
községi bíró.

(11. II. 2.)

Velzer Ferencz
községi jegyző.

Fenyőfaárverési hirdetmény. Havasrekettyei volt urbéreseknek 882/913. számú miniszteri rendelettel engedélyezett 50 kat. holdon található 578 m^3 luczfenyőépület- és fűrészrönkfára becsült fakészlet 3547 (háromezeröttszáznegyvenhét) K kikiáltási ár mellett, továbbá a 78142/913. sz. miniszteri rendelettel engedélyezett 51·5 kat. holdon található 7324 m^3 luczfenyőépület- és fűrészrönkfára becsült fakészlet 32.910 (harminczkettőezerkilencszáztíz) K kikiáltási ár mellett f. évi junius hó 8-án d. e. 11 órakor a községházán, zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Bánatpénz az első összegnél 354 K, a másodiknál 3291 K. Eladás becsértéken alól nem fog megtörténni.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Ajánlat tehető külön-külön és a két összegre együttesen is.

Árverési és szerződési feltételek és becslési adatok a bánffy-hunyadi m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Havasrekettye (u. p. Meregyó, vasutállomás Nagykalota), 1914. évi május hó 12-én.

Anka Pál s. k.

(12. II. 2.)

Balás Péter Györgyiki s. k.
árveréssel megbizottak.

Tölgyfaeladási hirdetés. 233/914. sz. — Brassó vármegyében Prázsmár község 1914. évi június hó 30-án délután 4 órakor a községi irodában nyilvános szóbeli és zárt írásbeli ajánlat útján elad 3225 darab műszaki czélokra alkalmas tölgyfát, mely a hivatalos becslés szerint 3920·93 tömörköbméter kéregnélküli műfát, 2139·62 ürköbméter hasábfát, 1505·14 ürköbméter dorongfát és 2586·91 ürköbméter galyfát és forgácsot tartalmaz.

A hivatalosan megállapított becslár 72.199 K 09 f, melynek 10⁰/₀-a bánatpénzül az árverezést vezető kezéhez leteendő.

Az erdőrészt a brassó-háromszéki helyi érdekű vasutak prázsmári állomásától mintegy 6 km-re fekszik. Utak, fuvar- és munkáviszony elég jók.

A részletes becslés, valamint az árverezési és szerződési feltételek alulírott községi előljárásánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Prázsmár, 1914. évi május hó 1-én.

(13)

Az előljáróság.

Faeladási hirdetmény. 2223/1914. ügyszám. — Az alulírt m. kir. erdőigazgatóság közhírré teszi, hogy Besztercze-Naszód-vármegyében a borgói alsó és szamosvölgyi alsó m. kir. erdőgondnokságok kerületeiben a volt naszódvidéki községek egyesítve kezelt erdeiből 1914. évi július hó 1-től számított öt (5) év alatt kihasználandó s az alábbi kimutatásban kitüntetett fakészleteknek tövön való eladása iránt Beszterczen a m. kir. erdőigazgatóság hivatali helyiségében 1914. évi június hó 17-én, a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur jóváhagyásának fentartása mellett, zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartatni.

Csoport	A m. kir. erdőgondnokság neve és székhelye	A kihasználandó erdő					Becsült fakészlet						Jegyzet	
		gazdasági terv szerinti elnevezése				ki-terjedése	Lucz-fenyő	Jegye-fenyő	Fenyőössze-sen	Kőris	Bükk	Kikiáltási ára.		
		gazd. oszt.	vágás-sor	tag	erdőrész	kat. hold						t ö m ö r k ö b m é t e r		
I.	Borgói-alsó	A	II.	12	136—149	431·62	56511	23874	70385	—	19496	—	—	1. Fenyő- és kőrisfa tömegéből a kéreg és fatermelési apadék le van számítva 2. Bükk fatömegében a mufa, hasáb- és dorongtüzifa együtt van kimutatva 3. Hozzájuk tartozik 1—1 fűrésztelep díjtalan használati joga, hova a fát szerződésileg megállapított díjak ellenében erdei vasuton az eladószállítjale
	Borgóprund	A	IV.	24	69—76	327·95	13939	20646	34585	—	15557	—	—	
		A	VII.	37	1—16	207·77	8095	9908	18003	—	8410	—	—	
	Összesen ...	—	—	—	—	967·34	78545	44428	122973	—	43463	1239698	—	
II.	Szamos-völgyi alsó Dombhát-fürdő	A	II.	12	106—117	308·84	33029	15301	48330	—	13321	—	—	
		A	III.	13	1—2	116·38	8864	4990	13854	—	8349	—	—	
	Összesen ...	—	—	—	—	425·22	41893	20291	62184	—	21670	606858	—	

Az ajánlatok benyújtásának határideje *1914. évi június hó 17-én délelőtt 11 óra* és azok egy vagy mindkét csoportra, de külön-külön teendők meg. Az ajánlatban ki kell tüntetni, hogy az a fenti csoportok melyikébe sorozott erdőrésztelre vonatkozik.

191 Ajánlattevő az ivenként egy koronás bélyeggel ellátott és a megajánlott vételár öt (5) százalékát kitevő bánatpénzzel felszerelt írásbeli ajánlatában, melyben a megajánlott vételár összege szóval és számjegyekkel is tisztán kiirandó, határozottan kijelenteni tartozik, hogy az árverési és szerződési részletes feltételeket ismeri és azok rendelkezéseinek magát feltétlenül aláveti. Olyan vételi ajánlatok, amelyek ezen feltételeknek nem felelnek meg, elkésve nyújthatnak be, vagy pedig a megállapított eladási feltételektől eltérő kikötéseket tartalmaznak, figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési és szerződési részletes feltételek a besztercei m. kir. erdőigazgatóságnál és a fenti kimutatásban írt erdőgondnokságoknál a hivatalos órák idejében bármikor megtekinthetők. Érdeklődőknek azokat az erdőigazgatóság 20 (husz) korona ellenében a vágások térképeivel együtt meg is küldi.

Besztercze, 1914. évi május hó 9-én.

(15)

M. kir. erdőigazgatóság.

Faeladási hirdetmény. 2295/914. szám. — A kelecsényi volt urbéreszek tulajdonát képező és Kelecsény község határában „Miksovó“ nevű, 12.077 koronára becsült erdejük, mely 252 kat. holdnyi területet tesz ki, talajostól együttesen alulirott főszolgabíró vezetése mellett Kelecsényben a községi bíró házánál f. évi június hó 17-én d. e. 10¹/₂ órakor tartandó zárt írásbeli ajánlatok és szóbeli nyilvános árverésen fog eladatni. Kikiáltási ár a becsár, melyen alól az eladás meg nem történik; bánatpénz a becsár 10⁰/₀-a, vagyis kereken 1210 korona. Zárt írásbeli ajánlatok a bánatpénzzel együtt legkésőbb az árverés megkezdése előtt adhatók be.

Az árverési és szerződési feltételek, valamint a részletes becslés alulirott főszolgabíró hivatalos helyiségében a délelőtti hivatalos órákban megtekinthetők.

Németlipcse, 1914. évi május hó 9-én.

(14)

A főszolgabíró.

Faeladási hirdetés. 11/1914. zárgond. szám. — Árapatak község (Háromszék vármegyében, Botfalú és Földvár vasuti állomások közelében) 10125/I/A/2. F. M. számú engedély alapján eladja 1914. évi június hó 27-én Árapatak község házában d. e. 9 órakor kezdődő nyilvános szó- és zárt írásbeli árverésen a tulajdonát képező Árapatak község határában fekvő 135·12 kat. hold kiterjedésű erdőnek hivatalosan 5224 m^3 kéregnélküli tölgymúfára, 3173 m^3 tölgy- s csekély részben egyéb hasábtűzifára és 1868 m^3 dorongfára becsült faanyagát.

Kikiáltási ár 84.652 K.

Bánatpénz 8465 K.

Zárt írásbeli ajánlatok csak a szóbeli árverés megkezdése előtt fogadtnak el. Utó-, becsáron aluli, vagy kellően fel nem szerelt zárt írásbeli ajánlatok el nem fogadtnak.

Részletes árverési és szerződési feltételek a sepsiszentgyörgyi m. kir. állami erdőhivatalnál, a baróti m. kir. járási erdőgondnokságnál és Árapatak község házában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az erdő a községtől átlagosan 3·5 *km*-re, Földvár vasuti állomástól 11 *km*-re fekszik.

Árapatak, 1914. évi május hó 11-én.

(16)

Demeter Gyula

vm. másodfőjegyző, zárgondnok.

Pályázati hirdetés. Borsod vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának 661/914. sz. határozata folytán a bánvölgyi m. kir. járási erdőgondnokság kerületéhez tartozó dédesi erdőőri kerületében megüresedett járási erdőőri állásra Dédes székhelylyel pályázat nyitattik.

Az erdőőr járandóságai: évi 700 K fizetés, 140 K lakbér, 10 K irodaátalány, 50 K egyenruhaátalány és 200 K utazási átalány.

A kinevezendő erdőőr egy évi próbaszolgálatot alkalmaztatik s állásában egy évi kifogástalan szolgálat után véglegesítettik.

Pályázók felhivatnak, hogy szakvizsgálati, orvosi és szolgálati bizonyítványaikkal, továbbá születési anyakönyvi kivonattal, valamint családi állapotukat, katonakötelezettségüket és erkölcsi életüket igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezűleg irt kérvényei-

ket 1914. évi június hó 15-ig a rimaszombati m. kir. állami erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Később érkező és szabályszerűen fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

A kinevezett erdőőr szolgálatát kinevezése után azonnal tartozik megkezdeni.

Rimaszombat, 1914. évi május hó 10-én.

(17)

M. kir. állami erdőhivatal.

Fenyőfaeladás. 1288/1914. szám. — Máramaros vármegye Glód község határában fekvő és Glód község tulajdonát képező erdőből a vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának 1910. évi 4905. számú határozata alapján a „Tajetar“ nevű erdő 12. osztagában 380 kat. hold megtakarított vágásterületen található 1010 drb. fenyőtörzs 1914. év július hó 14-én d. e. 11 órakor Glód község-házánál zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet igérőnek el fog adatni.

A 380 kat. hold vágásterületen 1010 drb. fenyőtörzs van 476 m^3 tiszta haszontartalommal.

Kikiáltási ár 2400 korona. Bánatpénz 240 korona, mely az árverés megkezdése előtt leteendő.

Zárt írásbeli ajánlatok az árverés megkezdésére kitűzött időig, illetve a szóbeli árverés megkezdéséig adandók be. Megkéselt, távirati, feltételes vagy utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A fakészlet a kikiáltási áron alul nem adatik el. Az eladási és szerződési feltételek Glód község előljáróságánál és a rozáliai m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Dragomérfalva, 1914. év május hó 8-án.

(18)

Solcz Béla
főszolgabíró.

Termelt tűzifa- és kitermelt tölgy-, szil- és kőrisműfaeladás. 2830/1914. szám. — A vinkovcei kir. főerdőhivatal irodájában 1914. évi június 5-én 10 órakor délelőtt zárt írásbeli ajánlatokra nyílt versenytárgyalás útján eladásra kerül egy eladási csoportban:

1. a morovicsi kir. erdőgondnokság „Blata“ védkerületében kitermelt és a tónél az erdőben rakásolt 7113 $\ddot{u}rm$ különféle tűzifa ;

2. Sztudva folyó partjára kifuvározott 913 darab tölgy-, szil- és kőrismúfa, összesen $255\cdot85 m^3$ 23.362 K 03 f.

Az írásbeli ajánlatok a fent jelzett napon délelőtt 10 óráig a vinkovcei kir. főerdőhivatal házipénztáránál benyújtandók.

A részletes árverési és szerződési feltételek a vinkovcei kir. főerdőhivatalnál beszerezhetők.

Vinkovci, 1914. évi május hó 17-én.

(19)

Kir. főerdőhivatal.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. 19344/1914/I/B/1. sz. — A szászsebesi m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó sugági m. kir. erdőgondnokság kerületében a kincstár által termelendő és vontató-uthoz kihozandó mintegy $3000 m^3$, fenyőhaszonfa zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

A írásbeli ajánlatok 1914. évi június hó 3-án déli 12 óráig nyújtandók be Szászsebesen a m. kir. erdőhivatalnál, ahol azok június hó 4-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A kikiáltási árakra stb. vonatkozó részletes adatok, az eladási feltételek, ajánlati űrlap és boríték az erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi május hóban.

(20)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Fenyő- és bükkfaeladás tövön. — Zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános árverés útján eladatni fognak a jaszenáki kir. erdőgondnokság IV. vágássorozat 1914. évi vágásának összesen $10\cdot995 tm^3$ -re és a ravmagorai kir. erdőgondnokság IV. vágássorozata 1914. évi vágásának összesen $6980 tm^3$ -re becsült fatermései.

A zárt írásbeli ajánlatok 1914. évi június hó 24-én délután 5 óráig nyújtandók be a zágrábi kir. erdőigazgatósághoz, ahol is azok a tanácsteremben a következő napon délelőtt 10 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

A részletes becslés adatai, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok az alulírott erdőigazgatóságnál vagy az illető kir. erdőgondnokságnál szerezhetők be.

Zágráb, 1914. évi május hó 15-én.

(21)

Kir. erdőigazgatóság.

Feladási hirdetés. 57/1914. szám. — Csikszentmiklós róm. kath. egyházmegye eladja Csikszentmiklós községben az egyházmegye gyűléstermében 1914. évi június hó 8-án délelőtt 9 órakor kezdődő árverésen a Csik vármegye Csikszentmiklós II. rész Gyimesbükk községe határában levő Sániczpatak nevű erdejének mintegy 298·04 kat. hold területén 15861/1910. sz. F. M. rendelettel kihasználásra engedélyezett lucz-, jegenye- és bükkfa-állományát.

A vágás területe a gyimesi országuttól 6·5 *km*, a Máv gyimesbükki állomásától pedig 6·5 *km* távolban van.

Az eladás tárgyát képező faállomány törzsenkénti bemérés szerint 48.460 m^3 ép luczfenyő, 3212 m^3 száraz lucz, 8241 m^3 ép jegenye, 648 m^3 száraz jegenye, 3268 m^3 bükkhasáb, 238 m^3 bükkdorong, összesen : 64.067 m^3 fát tartalmaz.

Kikiáltási ár 523.900 K, azaz: ötszázhuszonnégyezerkilencszáz korona. Bánatpénz a kikiáltási árnak 10⁰/₀-a. Kihasználás időtartama 5 év.

Az árverési és szerződési feltételek az erdőbirtokos alulírott képviselőjénél, továbbá a szépvízi m. kir. járási erdőgondnokságnál rendelkezésre állanak. Az erdőgondnokságnál megtekinthető a részletes becslési munkálat is.

Olyan ajánlatok, melyek az árverési és szerződési feltételektől eltérnek, vagy bánatpénzzel ellátva nincsenek, figyelembe nem vétetnek; utóajánlatok el nem fogadtnak.

Írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverező bizottság elnökénél nyújtandók be. A megajánlott összeg számokkal és belükkel is kiirandó s az ajánlatban kifejezendő az, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket teljesen ismeri és magát azoknak aláveti.

Csikszentmiklós, 1914. évi május hó 19-én.

Kovács Sándor
gondnok.

(22)

Kovács Mihály s. k.
plebános, ellenőr.

Keserü András
plebános, elnök.

Feladási hirdetés. 375/914. sz. — A csikcsekefalvi közbirtokosság közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező Csikszentmárton II. határrészben a csikszentsimoni vasúti állomástól

43 km-re fekvő és a Csobányos patakra hajló mintegy 267,4 kat. hold elegeesen luczfenyővel és bükkal fedett területén törzsenkénti felvétellel becsült 20.848 m³ gömbölyű luczfenyő nettó haszonfőtömeg a Szebeni és Grosó csikszeredai fakereskedő cég terhére folyó évi június hó 15-én délelőtt 10 órakor Csikcsekefalva község-házánál zárt írásbeli ajánlati versenytárgyaláson el fog adatni.

A szóban forgó terület faanyagának becsértéke 79.729 K, 1911. évi október hó 9-én tartott árverésen elért eladási ára 98.000 K volt.

Bánatpénz a becsérték 10⁰/₀-a.

Utó- és távirati ajánlatok nem fogadtnak el. Becsértéken, 79.729 K-án alul eladás nem foganatosítottatik. Az árverési és szerződési feltételek, valamint a becslésre vonatkozó részletes adatok a közbirtokosság elnökénél és a csikszentmártoni m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Csikcsekefalva, 1914. évi május hó 16-án.

Miklosi István
közbirt. jegyző.

(23)

Koncsag Lajos
közbirt. elnök.

Élethivatás. Magasabb erdőtisztviselő kerestetik egy nagyobb erdélyi bükkös kihasználásának vezetésére. Üzemi gyakorlottsággal bíró, a magyar, román és német nyelvet beszélő fiatalabb urak (erdélyi szászok előnyben) jelentkezzenek R. Z. K. jelige alatt a kiadóhivatalban. (24. II. 1.)

Pályázatot hirdetek gróf Andrássy Sándor önmagyméltósága borbátvizi erdőuradalmában *erdőőri állásra*.

Fizetés évi 800 K készpénz, lakás, 1/2 hold szántó, 2 darab marhatartás, tűzifa, téli-nyári egyenruha.

A törvényes szakképzettséggel bíró 24. életévüket betöltött, de 36 évnél nem idősebb egyének, szabályszerű okmányokkal felszerelt, *sajátkezüleg* irt kérvényeiket, melyben nyelvismeretük is feltüntetendő, június hó 15-ig alulirothoz adják be.

Az állás július hó 1-től, de előbb is elfoglalható.

Borbátviz (Hunyad megye), 1914. évi május hó 20-án.

(25)

Wilde Kálmán
uradalmi erdőmérnökjelölt.

Faarverési hirdetmény. — Stósz nagyközség eladja az erdejében elszórtan, legalyazott és lekérgezett állapotban fekvő, lebélyegezett, mintegy 2040 darab és 855 m^3 köbtartalommal bíró fenyőszállfát és 237 darab fenyőrudat *1914. évi június hó 10-én délelőtt 11 órakor* Stósz községházánál tartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen.

Kikiáltási ár 4800 K.

Bánatpénz 500 K.

A fa kiszállítási határideje: 1914. évi december hó 31.

Árverezni szándékozók felhivatnak, hogy az 500 K bánatpénzt az árverés megkezdése előtt, illetve az 1 K-ás bélyeggel ellátott és 500 K bánatpénzt tartalmazó, kellően lepecsételt, zárt írásbeli ajánlataikat, melyekben a megajánlott vételár számokkal és betűkkel tisztán kiirandó és amelyben határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti, az árverés napjának délelőtti 11 órájáig az előjárásnál nyujtsák be.

Utóajánlatok vagy olyanok, melyek a kikötött feltételeknek meg nem felelnek, figyelembe nem vétetnek.

A szerződési feltételek a szepsii m. kir. járási erdőgondnokságnál (Kassa, Sas-utca 15.) és Stószon a jegyző irodájában megtekinthetők.

Stósz, 1914. évi május hó 21-én.

(26)

Előjáróság.

Csáky Albin gróf örökösei uradalmában Prakfalván (Szepes megye) *okl. erdőmérnökjelölt* előmenetelre való kilátással 1915. január 1-ei belépéssel alkalmazást nyerhet. Tót nyelv feltétel. Írásbeli pályázatok okmánymásolatokkal és fizetési igények megjelölésével dr. *Roth* Gáborhoz (Budapest, II., Margit-rakpart 43.) küldendők. (27. II. 1.)

Termelt tölgyépületfa eladása. 1883/1914. sz. — A lippai főerdőhivatal kerületéhez tartozó milovai raktárban készletezett mintegy 493·5 m^3 tölgyépületfa zárt írásbeli versenytárgyalás útján fog eladatni.

Az ajánlatok folyó évi június hó 18-án déli 12 óráig nyuj-

tandók be az alulirt m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok június hó 19-én d. e. 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A versenytárgyalási, egyuttal szerződési feltételek, az eladandó faanyag vastagsági méreteit feltüntető kimutatások, ajánlati ürlap és boríték az alulirt m. kir. főerdőhivatalnál, valamint a máriaradni m. kir. erdőgondnokságnál díjmentesen szerezhetők be.

Lippra, 1914. évi május hóban.

(28)

M. kir. főerdőhivatal.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. (Erdei rakodón.) 19137/1914/I/B/1. szám. — Az erdőbádonyi erdőgondnokságnál termelt 2326 drb. fenyőszőlőkaró, 3808 drb. fenyőgyümölcskaró, 1305 drb. fenyő erdei lécz, 14.044 folyóméter fenyőrudfa és 520.02 m^3 fenyőhaszonfa, négy eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi június hó 15-én déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál, ahol azok június hó 16-án déli 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A faanyagok csoportosításának és a kikiáltási árak kimutatása, árverési feltételek, ajánlati ürlap és boríték a besztercebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi május hóban.

(29)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Termelt tölgy-, szil-, cserhaszonfa- és tűzifaeladás a vágásban. 1788/1914. szám. — A doroszlói m. kir. erdőgondnokság bácsordasi felső erdővágásában 667 drb. 388.068 tömörköbméter haszonfa és 2028 ürköbméter különböző választéku kemény tűzifa folyó évi június hó 8-án és folytatólag a következő napokon kisebb részletekben a helyszínén nyilvános szóbeli árverés útján eladatik.

A haszonfára darabonként, vagy az összes mennyiségre is tehető ajánlat.

Az árverési és szerződési feltételek a doroszlói m. kir. erdőgondnokságnál beszerezhetők.

Apatin, 1914. évi május hóban.

(30)

M. kir. erdőhivatal.

Árverési hirdetmény. 372/914. sz. — A sarkaiczai v. urbéresék Sarkaicza község határában fekvő r. gazd. terv szerint kezelt erdejének 176 kat. holdján megtakarított 15 évi tartalékvágásában már kitermelt mintegy 2500 ölet tartalmazó és a jövőben mintegy 6000 ölig kiegészítendő bükkfaállományát a közig. erd. alb. 516/912., illetve 810/914. sz. véghatározatai alapján ezennel szóbeli nyilvános árverésen Sarkaicza község hivatalos helyiségében f. évi június hó 28-án d. e. 11 órakor fogja eladni.

Ölenkénti kikiáltási ára vevő részéről történő kitermelés kikötése mellett 4 (négy) K. Bánatpénz 1000 (egyezer) K.

A faanyag a kikiáltási áron alól el nem adatik és utóajánlatok el nem fogadtnak.

A részletes árverési és szerződési feltételek alulírott urbéresék elnökénél és a sárkányi m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Sarkaicza, 1914. évi május hó 26-án.

(31)

Barbáth Ilár

v. urbéresék elnöke.

Bükkfaeladási hirdetmény. A tarányosi volt urbéres birtokosságnak 3882/1908. számú F. M. rendelettel engedélyezett 11443 kat. hold rendkívüli fahasználati területén található 8404 tömörköbméter (m^3) bükktüzfára becsült fakészlet 11.565 korona kikiáltási ár mellett folyó évi július hó 10-én Kecskésen a Grünbaum Laum-féle vendéglő helyiségében délelőtt 11 és fél órakor zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Bánatpénz 1157 korona.

Eladás becsértéken alul nem történik.

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

Árverési feltételek és becslési munkálatok a bánffyhungyadi m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Tarányos (u. p. Kalotaszentkirály, Kolozs megye), 1914. évi május hó 26-án.

(32. II. 1.)

Flore László

volt urbéres birtokossági elnök.

Termelt fenyőcellulóze- és tűzifa eladása. 3644/1914. sz. — A szomolnokhutai m. kir. erdőgondnokságban termelt, a szomolnokhutai és szomolnokhutai-fűrési vasuti állomás melletti rakodókon készletezett 604 *űrm* részben hasított, részben gömbölyü cellulózefa és 85 *űrm* fenyő vegyes tűzifa, négy eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenylárgyalás útján eladásra kerül.

A zárt írásbeli ajánlatok 1914. évi június hó 12-én déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyújtandók be és a következő napon délelőtt 10 órakor bontatnak fel.

Az árverési és szerződési feltételek, kikiáltási árak, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál megszerezhetők.

Tótsóvár, 1914. évi május hóban.

(33)

M. kir. erdőhivatal.

Pályázat. 4603/1914. szám. — Rendszeresítés folytán a szászsebesi m. kir. erdőhivatal és a vinkovcei királyi főerdőhivatal mellé rendelt számvevőségénél, esetleg áthelyezés folytán más erdészeti számvevőségénél egyezer (1000) korona segélydíjjal javadalmazott két (2) erdőszámgyakornoki állás töltendő be.

A selmeczbányai erdészeti főiskolát, esetleg a zagrebi erdészeti akadémiát végzett pályázók felhivatnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket előjáróságuk útján f. évi június hó 15-ig hozzám terjesszék fel.

Pályázni kívánók kérvényeikben hiteles okmányokkal kimutatni tartoznak:

1. Családi és utónevüket, honosságukat, életkorukat, családi állapotukat.

2. Előéletüket megszakítás nélkül.

3. Nyelv- és szakismereteiket.

4. Erkölcsi magaviseletüket.

5. Egészségi állapotukat és hadkötelezettségi viszonyukat.

6. Az 1883. évi I. t.-cikk 17. §-a szerint a főgimnáziumi, vagy főreáltanodai tanulmányaikat, az érettségi vizsgának letételét és a selmeczbányai erdészeti főiskolának, esetleg a zagrebi erdészeti akadémiának elvégzését.

Azok a pályázók, akik erdészeti oklevéllel bírnak — ha erdőszámtisztai állásra kineveztetnek —, a rendszeresített illetményeken felül nyugdíjba beszámítandó évi 400 korona szaktanulmányi pótlékban részesülnek.

Azok a kérvények, melyekhez az erdészeti főiskola, illetőleg akadémia végzését igazoló bizonyítvány nincs csatolva, tárgyalás nélkül visszaküldetnek.

Budapest, 1914-ik évi május hó 28-án.

(34) *M. kir. földmivelésügyi miniszter.*

- RENDSZERES NÖVÉNYTAN. Irta: dr. Tuzson János. I. Általános rész és a virágtalan növények. Ára egyesületi tagoknak 8 K. Bolti ára 10 K.
- A FENYŐFÉLÉK FÁJÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ SZÖVETTANA. Irta: dr. Hollendonner Ferencz. Ára tagoknak 16 K, másoknak 25 K.
- A TÖLGY ES TENYÉSZTÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K.
- AZ ÁKÁCSFA MONOGRAFIÁJA. Irta: Vadas Jenő. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 6 K, másoknak 8 K.
- ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.
- MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ára tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.
- ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1889. (I—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892—5., 1899. (XIX.) 1901—3.: (XXI—XXIII.) évfolyam.
- Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.
- Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.
- Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.
- Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.
- Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.
- Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.
- Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.
- Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.
- Az 1908. évi XXVIII. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.
- Az 1909. évi XXIX. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.
- Az 1910. és 1911. évi (XXX. és XXXI.) évf. ára tagoknak 2 K, másoknak 4 K.
- Az Erdészeti Rendeleték Tára egyes füzetek 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.
- TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)
- A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor. Ára tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K.
- HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.
- A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.
- A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára 1 K 20 fill., ill. 90 fill.
- ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K, másoknak 5 K.
- FÁBÓL KÉSZÍTETT CZUKOR ÉS ALKOHOL. Irta: dr. Zemplén Géza. Ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 f küldendő be. Kapható az Eggenberger-féle könyvkereskedésben is. (Budapest, IV., Kecskeméti-u. 3.)
- NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K. Irta Fekete Lajos.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél továbbá megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 4 K, ill. 3 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐBECSLÉSTAN. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8, ill. 6 K. Kapható Fekete Lajos min. tanácsosnál Selmeczbányán.

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

ERDŐRENDEZÉSÜNK FEJLESZTÉSÉRŐL. Irta Muzsnay Géza, Zsarnócza (Bars m.). Ára 5 K, bérmentesítve 5 K 45 f.

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Muzsnay Géza, Zsarnócza (Bars m.). Ára 10 K bérmentesítve, ajánlva 10 K 55 f.

Egyebüttl megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMII LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KORHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐ, ANNAK MŰVELÉSE, HASZNAI, VÉDELME ÉS RENDEZÉSE. 28 ábrával. Irta: Földes János. 1911. Megrendelhető a „Pátria” irod. váll. és nyomdai r.-t.-nál, Budapest, IX., Üllői-út 25. Ára 1 K.

AZ ERDŐHASZNÁLATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbánya).

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVEDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

GRAFOSZTIKA ÉS VASSZERKEZETEK. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 8 K, másoknak 10 K. (Kapható ugyanott.)

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K 20 fill. Megrendelhetők a földmivelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendező-sége. (Jolsva, Gömör m.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2. szám.

UTMUTATÁS ERDEI FÁCSMETÉK NEVELÉSÉRE ÉS AZ AZOKKAL VALÓ BÁNÁSRA. Irta: Béky Albert. Kapható díjtalanul a m. kir. földmivelésügyi miniszterium könyvtárából levelező lapon kifejezett kívánatra.

A MAGYAR BIRODALOM FONTOSABB FÁSNÖVÉNYEINEK MAG- ÉS TERMÉSHATÁROZÓJA. Irta: *Patricsek Adolf*. Selmeczbánya, 1909. Joerges A. özv. és fia kiadása. Ára 1 K 60 f.

„A VADÁSZ-VIZSLA.” Gyakorlati utmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. Irta: Stark Dezső főerdész. III. kiadás. Ára 2 K. Megrendelhető a „Pátria” irodalmi vállalatnál, Budapest, Üllői-ut 25.

KEDVEZMÉNY. A dr. Herczel-féle fasor-szanatorium (Budapest, VII., Városligeti-fasor 9. sz.) vizgyógyintézetében az Országos Erdészeti Egyesület tagjal 25% kedvezményben részesülnek. Kedvezményes jegyre szóló utalvány az egyesület titkári hivatala útján kapható.